

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024
पालि भाषेची ओळख (230121101)**

Day & Date: Friday, 10-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

12

- 1) भाषा म्हणजे काय?

अ) बोलणे	ब) लिखाण करणे
क) भाषण करणे	ड) विचार व्यक्त करण्याचे माध्यम
- 2) पालि भाषेत — वाव नाही.

अ) संशोधनाला	ब) सत्याला
क) अंधश्रद्धा कल्पनाविलासाला	ड) व्याकरणाला
- 3) भाषेचा अभ्यास कोणत्या शास्त्राच्या आधारे केला गेला?

अ) प्राचीन	ब) व्युत्पत्ती
क) विज्ञान	ड) आधुनिक
- 4) — वरून भाषेची आवड, निवड विशेष गुण कळून येते.

अ) भाषेच्या वैशिष्ट्यावरून	ब) भाषेच्या प्रसिध्दी वरून
क) भाषेच्या व्याप्तीवरून	ड) भाषेच्या वापरावरून
- 5) भरतसिंह उपाध्याय यांच्या मतानुसार — भाषा बहिणी आहेत.

अ) पालि-मराठी	ब) पालि-अवन्ति
क) पालि-शौरसेनी	ड) पालि-संस्कृत
- 6) — साहित्यातून पालि भाषेचे महत्त्व समजून येते.

अ) मराठी	ब) हिंदी
क) तिपिटक	ड) शौरसेनी
- 7) पं. विद्व्युशेखर भट्टाचार्य यांच्या मतानुसार पालिचा अर्थ — आहे.

अ) चरण	ब) पंक्ति
क) ओळ	ड) पद
- 8) बुद्धकाळात पालिभाषा (मागधी) ही कोणाची भाषा होती?

अ) सामान्य जनांची	ब) फक्त राजांची
क) फक्त पुरुषांची	ड) फक्त वरिष्ठांची

- 9) ———, पटिपत्ति आणि पटिवेदन हे पालि भाषेची वैशिष्ट्ये आहेत.
 अ) पालि ब) पटिपदा
 क) परियत्ति ड) पारमिता
- 10) पालि भाषेतील नवांगसत्थुसासन किती अंगांनी युक्त भगवान बुद्धांची शिकवण आहे?
 अ) आठ ब) नऊ
 क) दहा ड) सदतीस
- 11) मानवाच्या सर्वांगीण विकासाचे स्रोत म्हणून कोणत्या भाषेकडे पाहिले जाते?
 अ) अवन्ति ब) पैशाची
 क) पालि ड) शौरसेनी
- 12) 'भगवा' या पालि शब्दाचा अर्थ काय होतो?
 अ) रंग ब) तृष्णामुक्त
 क) त्यागी ड) ईश्वर

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

12

- अ) व्हिस डेव्हिड्स यांचे पालि भाषा विषयीचे मत स्पष्ट करा.
 ब) पालि भाषेचा विकास कसा झाला ते स्पष्ट करा.
 क) पालि भाषा व प्राकृत भाषा सहसंबंध स्पष्ट करा.
 ड) पालि शब्दाची उत्पत्ती याविषयी माहिती लिहा.
 इ) शिक्षण प्रक्रियेत पालि भाषेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ई) पालिभाषा व मागधी भाषा यातील साम्य स्पष्ट करा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- अ) पालि भाषा शिकण्याचे फायदे सविस्तर लिहा.
 ब) पालि भाषेचा मूळ प्रदेश या विषयी कोणत्याही दोन तज्ञांचे मत सविस्तर लिहा.
 क) पालि भाषा बौद्धिक व नैतिक विकासाचे स्रोत यावर सविस्तर माहिती लिहा.
 ड) मध्यकालीन भारतीय आर्यभाषा युगात जनभाषेच्या विकासाचे स्तर किती व कोणते याविषयी माहिती लिहा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

12

पालि भाषेची व्याख्या सांगून पालि साहित्याची सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

परियत्ति, पटीपत्ति व पटिवेदन या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.5 दीर्घोत्तरी प्रश्न.

12

पालि भाषेचा इतर भाषेवर प्रभाव याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पालि भाषेची ओळख (230121101)

Day & Date: Friday, 10-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct answer.

12

- 1) What is language?
 - a) Speaking
 - b) Writing
 - c) Speaking
 - d) Means of expressing thoughts
- 2) There is no scope for _____ in Pali language.
 - a) To research
 - b) To truth
 - c) To superstition
 - d) To fantasy
- 3) Language was studied on the basis of which science?
 - a) Ancient
 - b) Etymology
 - c) Science
 - d) Modern
- 4) From _____ the interest, choice, special qualities of the language can be known.
 - a) Characteristics of the language
 - b) Popularity of the language
 - c) Scope of the language
 - d) Use of the language
- 5) According to Bharat Singh Upadhyay _____ languages are sisters.
 - a) Pali-Marathi
 - b) Pali-Avanti
 - c) Pali-Shurseni
 - d) Pali- Sanskrit
- 6) _____The importance of Pali language can be understood from literature.
 - a) Marathi
 - b) Hindi
 - c) Tipitaka
 - d) Shaureseni
- 7) According to Vidyushekhar Bhattacharya, Pali means _____.
 - a) Step
 - b) Row
 - c) Line
 - d) Term
- 8) Whose language was the Pali language during Buddha's time?
 - a) Of common people
 - b) Of kings only
 - c) Of men only
 - d) Of superiors only
- 9) _____ Patipatti, Pativedan are the characteristics of Pali language.
 - a) Pali
 - b) Patipada
 - c) Pariyatti
 - d) Paramita
- 10) Nawangsatthu Sasana in Pali language is the teaching of Lord Buddha with _____ parts.
 - a) Eight
 - b) Nine
 - c) Ten
 - d) Thirty-seven

- 11) Which language is considered as the source of holistic development of human being?
- a) Avanti
 - b) Paisachi
 - c) Pali
 - d) Shaureseni
- 12) What is the meaning of the Pali word 'Bhagava'?
- a) Color
 - b) Craving free
 - c) Renunciation
 - d) God

Q.2 Write Short Notes. (any Four out of six) 12

- a) Rhys Devid's opinion about Pali language.
- b) The development of Pali language.
- c) Relationships between Pali Language and Prakrit Language.
- d) The origin of the word Pali.
- e) The importance of Pali language in the education process.
- f) Similarities between Pali language and Magadhi language.

Q.3 Write the answer to any Two of the following questions. 12

- a) Write the benefits of learning Pali language.
- b) Tell the opinion of any two experts about the original region of the Pali language.
- c) Write information on the source of intellectual and moral development about Pali language.
- d) Write information about the level of vernacular during medieval Indian Arya language period?

Q.4 Attempt any One of the following questions. 12

Write detailed information about Pali literature by defining the Pali language.

OR

Write detailed information about Pariyatti, Patipatti and Pativedana.

Q.5 Write detailed information about Pali language influenced other languages. 12

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पाली व्याकरण—1 (230121102)

Day & Date: Monday, 13-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

12

- 1) पालि रूढी अव्ययाचे प्रकार किती आहेत?

अ) दोन	ब) तीन
क) चार	ड) पाच
- 2) अहं गच्छिस्सामि। या वाक्यात कोणता काळ दर्शवितो?

अ) भविष्यकाळ	ब) भूतकाळ
क) वर्तमानकाळ	ड) पूर्णभूतकाळ
- 3) मोग्गलान व्याकरणानुसार पालि भाषेत एकूण वर्ण संख्या (वण्णमाला) किती आहे?

अ) 41	ब) 42
क) 43	ड) 44
- 4) पालि भाषेत निग्गहित म्हणजे काय?

अ) व्यंजन	ब) अनुस्वार
क) अग्गहित	ड) अंतहित
- 5) पालि पदातील मध्य 'ज्ञ' चा पुढीलपैकी कोणता बदल आहे?

अ) ञ	ब) ञ्
क) णा	ड) ङ
- 6) 'तदमिनादिनी' हा पालि व्याकरणातील कोणत्या संधीचा नियम आहे?

अ) स्वर	ब) व्यंजन
क) निग्गहित	ड) कोणत्याही नाही
- 7) 'नरो गच्छति' ही कोणती विभक्ती आहे?

अ) पठमा	ब) दुतिया
क) ततिया	ड) चतुत्थि
- 8) 'छळायतन' या शब्दाचा अर्थ काय होतो?

अ) छळणे	ब) झळा
क) सहा आयतने	ड) छलावा

- 9) क्रियेचा अर्थ प्रकट करणाऱ्या शब्दाला काय म्हणतात?
 अ) क्रिया ब) क्रियापद
 क) कार्य ड) कर्म
- 10) निमित्त या अर्थी कोणती विभक्ति होते?
 अ) चतुत्थि ब) पञ्चमि
 क) छट्ठि ड) सत्तमि
- 11) 'पठामि' या धातूचा काळ कोणता?
 अ) वर्तमानकाळ ब) भूतकाळ
 क) भविष्यकाळ ड) साधा काळ
- 12) 'पस्सथ' या धातूचे वचन कोणते आहे?
 अ) एकवचन ब) बहुवचन
 क) द्विवचन ड) तिवचन

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

12

- अ) चतुत्थि विभक्ति
 ब) गुणवाचक विशेषण
 क) बहुर्वीही समास
 ड) हेत्वर्थक अव्यय
 इ) पालि वचन
 ई) लिंग भेद

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) रत्ति शब्दाचे लिंग सांगून विभक्ती प्रत्ययाने चालवून दाखवा.
 ब) द्वितीया विभक्ती प्रकार उदाहरणासह सांगा.
 क) पालि स्त्री प्रत्यय सांगून प्रत्येकी दोन उदाहरण द्या.
 ड) 'मुनि' शब्द विभक्ती प्रत्ययाने चालवून दाखवा.

प्र.4 संधीची व्याख्या स्पष्ट करून पालि व्याकरण संधी स्पष्ट करा.

12

किंवा

विशेषण म्हणजे काय? पालि विशेषणे स्पष्ट करा.

प्र.5 वर्ण म्हणजे काय? पालि वर्णमाला सांगून स्वर-व्यंजन परिवर्तनाचे नियम सांगा.

12

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पाली व्याकरण—1 (230121102)

Day & Date: Monday, 13-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct answer and rewrite the sentence.

12

- 1) How many types of Pali rudhi preposition?
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) Five
- 2) What tense does 'Aham Gachhissami I' represent in this sentence?
 - a) Future tense
 - b) Past tense
 - c) Present tense
 - d) Perfect tense
- 3) What is the total number of characters (Vannamala) in Pali language according to Mogglan Grammar?
 - a) 41
 - b) 42
 - c) 43
 - d) 44
- 4) What is niggahit in Pali language?
 - a) Consonant
 - b) Anusvara
 - c) Aggahit
 - d) Antahit
- 5) Which of the following is a modification of the middle 'jna' in the Palipada?
 - a) ña
 - b) ñña
 - c) ñā
 - d) ña
- 6) 'Tadminadini' is which sandhi rule in Pali grammar?
 - a) Vowel
 - b) Consonant
 - c) Niggahit
 - d) None
- 7) Which case is 'narogachchati'?
 - a) Pathma
 - b) Dutiya
 - c) Tatiya
 - d) Chatutthi
- 8) What does the word, 'Chalāyatana' mean?
 - a) Torture
 - b) Zhala
 - c) Six senses
 - d) Chhalava
- 9) What is the word that expresses the meaning of the action called?
 - a) Action
 - b) Verb
 - c) Work
 - d) Karma
- 10) Which case is 'nimitta by mean?
 - a) Chatutthi
 - b) Panchami
 - c) Chatthi
 - d) Sattami
- 11) What is the tense of the verb 'Pathami'?
 - a) Present Tense
 - b) Past Tense
 - c) Future Tense
 - d) Simple Tense

- 12) What is the form of the verb 'Passath'?
a) Singular	b) Plural
c) Binary	d) Ternary

Q.2 Write Short Answers. (Any Four) 12

- a) Chatutthi Vibhatti
- b) Attributive adjectives
- c) Bahurvihi Samas
- d) Infinitive of purpose
- e) Pali Vacana
- f) Linga Bheda

Q.3 Answer the following question. (Any Two) 12

- a) State the gender of the word ratti and show it with the inflectional suffix.
- b) State the second type of case with examples.
- c) Give two examples of each of the Pali feminine suffixes.
- d) Illustrate the word 'Muni' with inflectional suffix.

Q.4 Explain the Pali grammar sandhi by explaining the definition of sandhi. 12

OR

What is an adjective? Explain Pali adjectives.

Q.5 What is character? Explain the rules of vowel-consonant transformation by mentioning the Pali alphabet. 12

Seat
No.

Set P

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024****पाली साहित्याचा इतिहास (230121103)**Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

- प्र.1 खाली दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा. 12
- 1) प्रो. रीस डेव्हिडसन यांनी पालिभाषा —— प्रदेशाची आहे. असे मत मांडले आहे.
अ) मगध ब) बिहार
क) कोशल ड) यापैकी नाही
 - 2) दीघनिकाय यावर कोणती अड्डकथा बुद्धघोषांनी लिहिली आहे.
अ) अड्डसालिनी ब) सुमंगल-विलासिनी
क) मनोरथ-पुरणी ड) ज्ञानोदय
 - 3) तिसऱ्या धम्मसंगीतीच्या वेळी बौद्ध धम्मात किती संप्रदाय निर्माण झाले होते?
अ) 12 ब) 16
क) 18 ड) 20
 - 4) त्रिपिटकाचे संघायेन इ. स. पूर्वी कोणत्या वर्षी करण्यात आले?
अ) इ. स. पूर्वी 440 ब) इ. स. पूर्वी 460
क) इ. स. पूर्वी 480 ड) इ. स. पूर्वी 486
 - 5) कोणत्या भिक्खुंनी अपशब्दाचा उपयोग केल्यामुळे पहिली धम्मपरिषद घेण्यात आली?
अ) भन्ते मेधंकर ब) भन्ते रेवत
क) भन्ते उपाली ड) भन्ते सुभद्र
 - 6) विनयपिटकाचे संघायेन —— धम्म परिषदेमध्ये करण्यात आले.
अ) पहिल्या ब) चौथ्या
क) दुसऱ्या ड) तिसऱ्या
 - 7) अन्तो जटा बहि जटा जटाय —— पजा।
अ) कटिता ब) जटिता
क) तटिता ड) सटिता
 - 8) विशुद्धीमग्गामध्ये पहिल्या परिच्छेदात —— विवेचन आहे?
अ) प्रज्ञा ब) शील
क) समाधी ड) निर्वाण

- 9) पालि भाषेत विद्यार्थ्याला ---- म्हणतात.
अ) मानवक ब) दारक
क) उपासक ड) शिष्य
- 10) पहिल्या धम्मपरिषदेचा आयोजक ---- राजा होता.
अ) राजा बिंबीसार ब) राजा अजातशत्रू
क) राजा मिलिंद ड) राजा कालअशोक
- 11) बुध्दघोषांचा पराभव कोणत्या स्थवीराने केला?
अ) भन्ते आनंद ब) भन्ते उपाली
क) भन्ते रेवत ड) भन्ते रोहन
- 12) महावंसाची निर्मिती ---- ग्रंथावर आधारित आहे.
अ) धातूवंस ब) महाबोधी वंस
क) धूपवंस ड) दिपवंस

प्र.2 खालील पैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

12

- अ) पालि भाषेचे मूळस्थान
ब) तिसरी धम्मसंगीती
क) मिलिंद प्रश्न
ड) नेतीपकरण
इ) बुध्दघोषांचे पालि साहित्याला योगदान
ई) चुलवंस

प्र.3 पुढील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

12

- अ) पालि भाषेच्या भूप्रदेशाविषयक वेगवेगळ्या विद्वानांची मते सविस्तर लिहा.
ब) आचार्य बुध्ददत्त यांच्याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
क) त्रिपिटकोत्तर साहित्याविषयी माहिती लिहा.
ड) सम्राट अशोकाच्या शिलालेखांचे सविस्तर वर्णन करा.

प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

12

महावंस ग्रंथाची सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

अनुपिटक साहित्यामध्ये मिलिंद प्रश्न ग्रंथाचे महत्त्व विशद करा.

प्र.5 दीर्घोत्तरी प्रश्न. (एकच प्रश्न)

12

धम्मपाल यांच्या अट्टकथाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पाली साहित्याचा इतिहास (230121103)

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice questions:

12

- 1) Prof. Rhys Davids has suggested that the Pali language belongs to the _____ region.
 - a) Magadha
 - b) Bihar
 - c) Kosala
 - d) None of these
- 2) Which Atthakatha Buddhaghosa wrote on Dighanikaya?
 - a) Atthashalini
 - b) Sumangalvilasini
 - c) Manoratha Purani
 - d) Gyanodaya
- 3) How many sects were formed in Buddhism during the Third Dhamma Council?
 - a) 12
 - b) 16
 - c) 18
 - d) 20
- 4) Sanghayana of Tripitaka was composed in which year BC?
 - a) 440 BC
 - b) 460 BC
 - c) 480 BC
 - d) 486 BC
- 5) The first Dhamma Council was held because of which Bhikkhu's use of profanity?
 - a) Bhante Medhankar
 - b) Bhante Revat
 - c) Bhante Upali
 - d) Bhante Subhadra
- 6) Vinayapitaka was compiled in _____ Dhamma council?
 - a) First
 - b) Fourth
 - c) Second
 - d) Third
- 7) Anto Jata Bahi Jata Jatay _____ Paja I.
 - a) Katita
 - b) Jatita
 - c) Tatita
 - d) Satita
- 8) Vishuddhi Magga has an explanation of _____ in the first paragraph.
 - a) Prajna
 - b) Sheela
 - c) Samadhi
 - d) Nirvana
- 9) In Pali language a student is called _____.
 - a) Manavako
 - b) Darak
 - c) Upasaka
 - d) Shishya
- 10) The organizer of the first Dhamma council was _____ Raja.
 - a) King Bimbisara
 - b) King Ajatshatru
 - c) King Milind
 - d) King Kalashoka

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पाली भाषा व साहित्य संशोधन पध्दती (230121105)

Day & Date: Friday, 17-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 दिलेल्या पर्यायापैकी अचूक व योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

12

- 1) संशोधन म्हणजे ———.
अ) नवीन शोध घेणे
ब) पुन्हा शोध घेणे
क) माहिती गोळा करणे
ड) वैज्ञानिक संशोधन
- 2) 'गवेसना' या पालि शब्दाचा अर्थ काय होतो?
अ) सापडणे
ब) गाणे
क) संशोधन
ड) गीत गाणे
- 3) संशोधनाची मैलिकता ही कशावर अवलंबून असते?
अ) तथ्यावर
ब) अभ्यासावर
क) विषयावर
ड) संशोधकावर
- 4) संशोधन लेखन कोणत्या स्वरूपात करावयाचे असते?
अ) हस्तलिखित
ब) टंकलिखित
क) नक्कलस्वरूपात
ड) व्याख्या स्वरूपात
- 5) चिकित्सक अभ्यासात कशा प्रकारची चिकित्सा अपेक्षित आहे?
अ) विषयाची
ब) सारांश
क) सर्वांगीण
ड) वैज्ञानिक
- 6) साहित्य संशोधन प्रक्रियेत मागील संशोधन निष्कर्षाचे काय होणे अपेक्षित आहे?
अ) पुनरावृत्ती
ब) नक्कल
क) मांडणी
ड) पुनरावलोकन
- 7) संशोधन हे मूलतः किती प्रकारचे असते?
अ) दोन
ब) तीन
क) चार
ड) पाच
- 8) कोणत्या लेखनाशिवाय संशोधन पूर्ण झाले असे म्हणता येणार नाही?
अ) टंकलेखन
ब) अहवाल
क) शुध्दलेखन
ड) स्वलेखन

- 9) सुत्तनिपात्त हा ग्रंथ पालि साहित्य संशोधनाच्या दृष्टीने कोणत्या प्रकारच्या संशोधनात अधिक महत्त्वाचा ठरतो.
 अ) प्रयोगात्मक ब) सर्वेक्षणात्मक
 क) ऐतिहासिक ड) वर्णनात्मक
- 10) निवेदन पत्रिका हे कोणत्या प्रकारातील स्रोत आहे?
 अ) प्रस्तुतीकरण ब) पुरातत्व
 क) ऐतिहासिक ड) अभिलेखागार
- 11) सध्याच्या माहिती व तंत्रज्ञान युगात — हे संशोधनासाठी दुय्यम साहित्याचा एक प्रमुख स्रोत आहे.
 अ) ग्रंथालय ब) मोबाईल
 क) संगणक ड) आभासी ग्रंथ
- 12) संशोधनाची संकल्पनात्मक रचना तयार करण्याला — म्हणतात.
 अ) निष्कर्ष ब) आराखडा
 क) सार संग्रह ड) कोष्टक

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. 12

- अ) उपयोजित संशोधन म्हणजे काय?
 ब) प्रयोगात्मक संशोधन आराखडा तयार करताना महत्त्वाच्या बाबी कोणत्या?
 क) ऐतिहासिक संशोधन पध्दतीतील मर्यादा त्यामागची कारणे लिहा.
 ड) आशय विश्लेषणाची वैशिष्ट्ये लिहा.
 इ) आदर्श संशोधन अहवालाची वैशिष्ट्ये लिहा.
 ई) वर्णनात्मक संशोधन आराखडा उपयुक्त होण्यासाठी आवश्यक गोष्टी कोणत्या?

प्र.3 खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. 12

- अ) संशोधनात वस्तुनिष्ठता कोणत्या कारणासाठी महत्त्वाची आहे हे सांगून त्याच्या प्राप्तीमधील अडथळे व ती प्राप्त करण्याची साधने लिहा.
 ब) संशोधन आराखड्याचे घटक या विषयी माहिती लिहा.
 क) आशय विश्लेषणाच्या पायऱ्या या विषयी माहिती लिहा.
 ड) सामूहिक निरीक्षण म्हणजे काय? ते सांगून त्याचे गुण व दोष लिहा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 12

आरेखी सादरीकरण म्हणजे काय? हे सांगून सादरीकरणाचे विविध प्रकार सविस्तर लिहा.

किंवा

हेंडर आणि लिण्डमन यांची मुलाखतीची व्याख्या सांगून मुलाखतीचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये लिहा.

प्र.5 नमुना निवड म्हणजे काय? हे सांगून नमुना निवड पध्दतीची आधारभूत तत्त्वे याविषयी सविस्तर माहिती लिहा. 12

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पाली भाषा व साहित्य संशोधन पध्दती (230121105)

Day & Date: Friday, 17-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple Choice questions:

12

- 1) Research means _____.
a) New research
b) Search finder
c) Information search again
d) Scientific research
- 2) What is the meaning of the Pali word 'Gavesana'?
a) Demand
b) Song
c) Search
d) Singing
- 3) Originality of research depends on what?
a) on fact
b) on study
c) on topic
d) on researcher
- 4) What is the format of research writing?
a) Manuscript
b) Typewritten
c) In facsimile form
d) In paraphrase form
- 5) What type of analysis expected in analytical studies?
a) Subject
b) Summary
c) Holistic
d) Scientific
- 6) What is a literature research conclusion?
a) Revision
b) Imitation
c) Arrangement
d) Review
- 7) How many basic types of research?
a) Two
b) Three
c) Four
d) Five
- 8) Research cannot be said to be complete without which writing?
a) Typing
b) Report
c) Spelling
d) Autograph
- 9) Suttanipata becomes more important among which type of Pali researchers?
a) Experimental
b) Survey
c) Historical
d) Descriptive
- 10) What type of source is magazine?
a) Representation
b) Archaeology
c) Historical
d) Archives

- 11) In the present age of information and technology _____ is a major source of secondary literature for research.
a) Library	b) Mobile
c) Computer	d) Book
- 12) Formulating the conceptual framework of the research is called _____.
a) Conclusion	b) Outline
c) Summary	d) Table

Q.2 Write answers to any four of the following questions. 12

- a) What is applied research?
- b) What are the important considerations in designing an experimental research design?
- c) Write down the limitations of historical research methods and reasons behind them.
- d) Write the characteristics of content analysis.
- e) Write the characteristics of an ideal research report.
- f) What are the essentials for a descriptive research design to be useful?

Q.3 Write the answer to any two of the following questions. 12

- a) State why objectivity is important in research and state the obstacles to its achievement and the means of achieving it.
- b) Write information about the components of research design.
- c) Write the steps and information of content analysis.
- d) What is group observation and write its merits and demerits.

Q.4 Write an answer to any one of the following questions. 12

What is diagrammatic presentation? Write in detail various types of presentation.

Or

Write the nature and characteristics of interview by giving Hender and Lindemann's definition of interview.

Q.5 Answer the following question 12

What is sample selection? Write a detailed account of the basic principles of sampling method.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पालि संस्कार पाठ – अभ्यास (230121106)

Day & Date: Monday, 20-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

12

- 1) 'संख्वारा' या पालि शब्दाचा अर्थ काय होतो?
अ) संकार
ब) संकारा
क) संस्कार
ड) संसार
- 2) 'तस्स' या शब्दाचा अर्थ काय होतो?
अ) तसा
ब) त्या
क) तो
ड) त्याचा
- 3) 'याचामि' या पालि शब्दाचा अर्थ काय होतो?
अ) शरण
ब) याचना
क) अनुसरण
ड) आचरण
- 4) 'वेरमणी' म्हणजे काय?
अ) मणी
ब) वैरमान
क) अलिप्त
ड) वैरत्व
- 5) धम्मनुसति मध्ये बुद्धगुण किती आहेत?
अ) सहा
ब) सात
क) आठ
ड) नऊ
- 6) 'मुसावादा' म्हणजे काय?
अ) खोटे बोलणे
ब) खोटा वायदा
क) सत्य बोलणे
ड) असत्य लपविणे
- 7) 'अनागता' या पालि शब्दाचा अर्थ काय आहे?
अ) येणारा
ब) न येणारा
क) भूतकाळ
ड) भविष्यकाळ
- 8) 'जरा' पालि शब्दाचा अर्थ काय आहे?
अ) थोडे
ब) म्हातारपण
क) जीरा
ड) अत्यल्प

- 9) 'संकप्पो' या पालि शब्दाचा अर्थ काय आहे?
 अ) संकल्प ब) शंका
 क) संकल्पना ड) यापैकी नाही
- 10) 'जम्बुदीप' हे कोणत्या देशाचे नाव होते?
 अ) सिलोन ब) म्यानमार
 क) जपान ड) भारत
- 11) 'सत्था' या पालि शब्दाचा अर्थ काय होतो?
 अ) शास्ता ब) सत्ता
 क) राजा ड) सत्य
- 12) 'कायो' या पालि शब्दाचा अर्थ काय होतो?
 अ) शरीर ब) काय!
 क) काय हो? ड) हे काय?

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

12

- अ) भगवा
 ब) सम्मा
 क) समाधी
 ड) सुगतो
 इ) अष्टशील
 ई) सिक्खापदं

प्र.3 पुढीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

12

- अ) पालि अट्टडग उपोसथ शील याचना सांगून पालि अष्टशील सांगा.
 ब) पालि सुगंधीपूजा सांगून उद्देश स्पष्ट करा.
 क) पालिचेतिय पूजा सांगून त्याचे महत्व सांगा.
 ड) संकल्प गाथा सांगून त्याचे उद्देश स्पष्ट करा.

प्र.4 धम्मानुसत्तियाचा अर्थ स्पष्ट करून मानवी जीवन संस्कारात त्याचे महत्व स्पष्ट करा.

12

किंवा

मैत्री म्हणजे काय सांगून मैत्री भावनेचे मानवी जीवनातील महत्व स्पष्ट करा.

प्र.5 पालिधम्म वंदना सांगून अर्थासह सविस्तर लिहा.

12

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पालि संस्कार पाठ – अभ्यास (230121106)

Day & Date: Monday, 20-05-2024
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the Correct Answer.

12

- 1) What is the Pali word for saṅkkhārā?
 - a) Saṅkāra
 - b) Saṅkāra
 - c) Sanskar
 - d) Sansāra
- 2) What does the word 'Tassa' mean?
 - a) Like
 - b) To the
 - c) He
 - d) His
- 3) What is the meaning of the Pali word 'Yācāmi'?
 - a) Surrender
 - b) Asking
 - c) Follow
 - d) Conduct
- 4) What is Veramani?
 - a) Beads
 - b) Enmity
 - c) Abstention
 - d) Antagonism
- 5) How many virtues are there in Dhammānusati?
 - a) Six
 - b) Seven
 - c) Eight
 - d) Nine
- 6) What is Musāvadā?
 - a) Telling lies
 - b) False promise
 - c) Telling truth
 - d) Concealing a lie
- 7) What is the meaning of the Pali word 'Anāgatā'?
 - a) Coming
 - b) Not coming
 - c) Past tense
 - d) Future tense
- 8) What is the meaning of the Pali word 'Jarā'?
 - a) Few
 - b) Old age
 - c) Cumin
 - d) Minimal
- 9) What is the meaning of the Pali word 'Sankappā'?
 - a) Will
 - b) Doubt
 - c) Concept
 - d) None of these
- 10) 'Jambudipa' was the name of which country?
 - a) Sylon
 - b) Myanmar
 - c) Japan
 - d) Bharata
- 11) What is the meaning of the Pali word 'Satthā'?
 - a) A teacher
 - b) Domonious
 - c) King
 - d) Truth

- 12) What does the Pali word 'Yāva' mean?
- a) Body
 - b) What!
 - c) What's?
 - d) What this?

Q.2 Write Short Notes. (Any Four)

12

- a) Bhagvā
- b) Sammā
- c) Samadhi
- d) Sugatā
- e) Aththasila
- f) Sikkhāpadam

Q.3 Answer the following Question. (Any Two)

12

- a) Say Pali Ashtasheel by saying Pali Atthang Uposath Sila.
- b) Explain the purpose by saying Pali Sugandhipuja.
- c) Explain the significance of Pali Chetiya Puja by reciting it.
- d) Explain the purpose of Sankalp by telling the gatha.

Q.4 Explain the meaning of Dhmmānusati and explain its importance in human life reform.

12

OR

Explain the importance of Mettā in human life by telling what mettābhavanā is.

Q.5 Write PaliDhamma Vandana in details with meaning.

12

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पालि भाषा अनुवाद कौशिय (230121104)

Day & Date: Wednesday, 22-05-2024
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Max. Marks: 30

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. 06

- 1) अनुवाद म्हणजे?

अ) वाद	ब) अर्थ सांगणे
क) अनु-वचन	ड) कथन
- 2) 'भगवा' या पालिशब्दाचा मराठी अनुवाद ---- असा झाला.

अ) रंग	ब) केशरी
क) भगवान	ड) देव
- 3) ---- ही बोलली आणि ऐकली जाते.

अ) भाषा	ब) अनुवाद
क) व्याख्यान	ड) प्रवचन
- 4) शब्दाचा एकमेकांशी संबंध जोडून वाक्य करणे हे भाषेचे ---- होय.

अ) वैशिष्ट्ये	ब) व्याकरण
क) रूप	ड) लिखाण
- 5) पालिभाषेचे प्रारंभिक स्वरूप कसे होते?

अ) बोली	ब) लिखित
क) छांदिक	ड) उपदेशात्मक
- 6) मूळ भाषेतील शब्दाचा अनुवाद प्रतिशब्दाचा होतो तो कोणता अनुवाद ठरतो?

अ) शब्दानुवाद	ब) अर्थानुवाद
क) भाषानुवाद	ड) अनुप्रेषण

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. 06

- अ) लक्ष्य भाषा म्हणजे काय? उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ब) अनुवाद म्हणजे काय?
- क) एकभाषिक अनुवाद म्हणजे काय?
- ड) अनुप्रस्तुती म्हणजे काय?

प्र.3 खालील पालि उताऱ्याचे भाषानुवाद करा.

बुद्धं सरणं गच्छामि । धम्मं सरणं गच्छामि । सङ्घं सरणं गच्छामि ॥ दुतियम्पि बुद्धं सरणं गच्छामि । दुतियम्पि ध म्मं सरणं गच्छामि । दुतियम्पि सङ्घं सरणं गच्छामि ॥ ततियम्पिबुद्धं सरणं गच्छामि । ततियम्पि धम्मं सरणं गच्छामि । ततियम्पि सङ्घं सरणं गच्छामि ॥ पाणातिपाता वेरमणी—सिक्खापदं समादियामि । अदिन्नादाना वेरमणी—सिक्खापदं समादियामि । अब्रह्मचरिया वेरमणी—सिक्खापदं समादियामि । मुसावादा वेरमणी—सिक्खापदं समादियामि । सुरामेरयमज्जपमादट्टाना वेरमणी—सिक्खापदं समादियामि । विकालभोजना वेरमणी—सिक्खापदं समादियामि । नच्च—गीत—वादित—विसूकदस्सना वेरमणी—सिक्खापदं समादियामि । माला—गन्ध—विलेपन—धारण—मण्डन—विभूसनट्टाना वेरमणी—सिक्खापदं समादियामि । उच्चासयन—महासयना वेरमणी—सिक्खापदं समादियामि । जातरूप—रजतपटिग्गहणा वेरमणी—सिक्खापदं समादियामि ।

प्र.4 पालि भाषा अनुवाद प्रक्रियेतील समस्या यावर चर्चा करा.

किंवा

अनुवाद म्हणजे काय सांगून पालि भाषेच्या अनुषंगाने अनुवादाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पालि भाषा अनुवाद कौशिय (230121104)

Day & Date: Wednesday, 22-05-2024
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.

06

- 1) What is translation?
 - a) Argument
 - b) Paraphrasing
 - c) Anu-vachan
 - d) Narration
- 2) The Pali word 'Bhagavā' is translated into Marathi as _____.
 - a) Color
 - b) Orange
 - c) Bhagwan
 - d) Dev
- 3) _____ It is spoken and heard.
 - a) Language
 - b) Translation
 - c) Lecture
 - d) Discourse
- 4) Making sentences by linking words together is the _____ of language.
 - a) Features
 - b) Grammar
 - c) Form
 - d) Writing
- 5) What was the initial form of Pali language?
 - a) Spoken
 - b) Written
 - c) Casual
 - d) Didactic
- 6) What is the translation of a word in the original language when it is translated into an antonym?
 - a) Metaphrase
 - b) Paraphrase
 - c) Linguistic
 - d) Anupreshan

Q.2 Write short answers. (Any Two)

06

- a) What is target language? Explain with example.
- b) What is translation?
- c) What is monolingual translation?
- d) What is Anuprastuti?

Q.3 Translate the following Pali passage.

Buddham saranm gacchāmi. Dhamma saranm gacchāmi.

Saṅghaṃ śaraṇaṃ gacchāmi dutīyamapi buddhā śaraṇam gacchāmi!

dutīyamapi dham'ma saran gacchāmi! dutīyamapi saṅghaṃ śaraṇaṃ gacchāmi!

tatīyamapi bud'dhā śaraṇaṃ gacchāmi! tatiyamapi dham'ma sarana gacchāmi!

tatīyamapi saṅgham śaraṇaṃ gacchāmi!

pāṇātipata varmaṇi-sikkhapadaṃ samādiyāmi!

ādinnaḍḍa varmaṇi-sikkhapadaṃ samādiyāmi!

abrahmācārya varmaṇi-sikkhapadam samādiyāmi.

Musavāda varmani-sikkhapadaṃ samādiyāmi.

Suramērayamajjapamadat'thāna varmaṇi-sikkhapadaṃsamādiyāmi!

vikalabhōjana varmaṇi-sikkhapadaṃ samādiyāmi!!

nacca-gīta-vadit-visukadas'sanavarmaṇi-sikkhapadaṃ samādiyāmi!!

māla-gandha-vilēpan-dhāraṇa-maṇḍan-vibhūṣaṇātana varmani- sikkhapadaṃ samādiyāmi ||

ucaśayana-mahāśayanavarmani-sikkhapadaṃ samādiyāmi!

jatarūpa-rajatpatigghana varmani-sikkhapadam samādiyāmi!

Q.4 Discuss the problems in Pali language translation process.**12****OR**

Explain the nature of translation according to Pali language by stating what is translation.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Pali) (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
पाली भाषा व तिचे महत्त्व (MA17101)

Day & Date: Friday, 10-05-2024
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

16

- 1) 'पटिवेदन' म्हणजे काय?

अ) प्रत्यक्ष अनुभव घेणे	ब) वेदना देणे
क) पेदित	ड) विचार विमर्श
- 2) सम्राट अशोकाने शिलालेखात बुद्ध वचनासाठी कोणत्या लिपीचा वापर केला?

अ) देवनागरी	ब) सिंहली
क) ब्राम्ही	ड) सिंधू
- 3) सीलकखंड वग्गात कोणती माहिती आहे?

अ) सदाचारा संबंधी	ब) समाधी संबंधी
क) प्रज्ञेसंबंधी	ड) आर्यसत्या संबंधी
- 4) तथागतांनी कोणत्या भाषेत उपदेश दिला?

अ) संस्कृत	ब) अर्धमागधी
क) प्राकृत	ड) पालि
- 5) बोली म्हणजे भाषेचे ---- रूप होय.

अ) आद्य	ब) मध्य
क) अंत्य	ड) पूर्व
- 6) भगवान बुद्धांचा उपदेश ---- स्वरूपात होता.

अ) मौखिक	ब) लिखित
क) ग्रंथ	ड) काव्य
- 7) अभिधम्म पिटकामध्ये किती ग्रंथांचा समावेश आहे?

अ) 9	ब) 5
क) 7	ड) 13
- 8) "नेव व पालियं न अट्टकथांय दिस्सति" ही ओळ कोणत्या ग्रंथातील आहे?

अ) कंखवितरीणी	ब) अट्टसालीनी
क) सुमंगलविलासीनी	ड) यापैकी नाही
- 9) पालि पद्य रचना कोणत्या ग्रंथामध्ये आहे?

अ) उदान	ब) धम्मपद
क) पट्टान	ड) संगिणी

- 10) "इमानी ताव पालियं अट्टकथायं पन" ही ओळ कोणत्या ग्रंथातील आहे?
 अ) महावंस
 ब) विशुद्धीमग्ग
 क) थूपवंस
 ड) बोधी महावंस
- 11) बुद्धकाळात भारत भूमीस मागधी भाषेत काय म्हटले जात असे?
 अ) सिंधू भूमी
 ब) बुद्ध भूमी
 क) जम्बुद्विप
 ड) सिंहलद्विप
- 12) अशोकाच्या भाबू शिलालेखात कोणत्या शब्दाचा प्रयोग आढळून येतो?
 अ) पालि
 ब) मागधी
 क) पालियाय
 ड) बुद्धवचन
- 13) आर. ओ फ्रँक यांच्या मते पालि भाषेचे उगम स्थान कोणते आहे?
 अ) कोसल
 ब) विंध्य
 क) उज्जैन
 ड) कलिंग
- 14) सिंहली परंपरा ही कोणत्या देशाची आहे?
 अ) जंबुद्विप
 ब) चीन
 क) सिलोन
 ड) जपान
- 15) प्राचीन बुद्धकाळात बोलली जाणारी लोकभाषा आज कोणत्या नावाने प्रचलित आहे?
 अ) मराठी
 ब) अर्धमागधी
 क) प्राकृत
 ड) पालि
- 16) नऊ अंगानी युक्त असलेले पालि भाषेतील महत्त्वाचे वैशिष्ट्य कोणते?
 अ) नवसुत्त
 ब) नवांग सत्थु सासन
 क) शुद्धधम्म
 ड) नवधम्म

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

16

- अ) पालि भाषेचा मूळ प्रदेश याविषयी कोणत्याही दोन तज्ञांचे मत स्पष्ट करा.
 ब) पालि भाषा व प्राकृत भाषा यांच्यातील सहसंबंध स्पष्ट करा.
 क) पालि भाषेची तीन प्रमुख अंग वैशिष्ट्ये लिहा.
 ड) शिक्षण प्रक्रियेत पालि भाषेचे महत्त्व लिहा.
 इ) पालि शब्दाची उत्पत्ती याविषयी माहिती लिहा.
 ई) पालि भाषेचे महत्त्व व भाषा विकासात त्याचे स्थान याविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- अ) मध्यकालीन भारतीय आर्यभाषा युगात जनभाषेच्या विकासाचे स्तर किती व कोणते याविषयी माहिती लिहा.
 ब) पालि भाषेची व्याख्या सांगून, पालि विषयी माहिती लिहा.
 क) पालि भाषा व मागधी यातील साम्य लिहा.
 ड) पालि भाषा शिकण्याचे फायदे सविस्तर लिहा.

- प्र.4 खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 16
पालि भाषेचा संस्कृत व प्राकृत भाषेशी सहसंबंध स्पष्ट करा.
किंवा
पालि भाषेच्या अस्तित्वाविषयी विविध भाष्य तज्ञांची मते स्पष्ट करा.
- प्र.5 प्राचीन काळापासून ते आधुनिक काळापर्यंत पालि भाषेचा प्रवास याविषयी माहिती लिहा. 16

- 10) निमित्त या अर्थी कोणती विभक्ति होते?
 अ) चतुर्थि ब) पञ्चमि
 क) छट्टि ड) सत्तमि
- 11) 'पठामि या धातूचा काळ कोणता?
 अ) वर्तमानकाळ ब) भूतकाळ
 क) भविष्यकाळ ड) साधा काळ
- 12) 'पस्सथ' या धातूचे वचन कोणते आहे?
 अ) एकवचन ब) बहुवचन
 क) द्विवचन ड) तिवचन
- 13) ज्या शब्दांचे रूप लिंग, वचन, आणि विभक्तीमुळे बदलत नाही त्यास काय म्हणतात.
 अ) शब्दरूप ब) अव्यय
 क) विशेषण ड) सर्वनाम
- 14) 'सा भोतुं गच्छति' । हे कोणत्या अव्ययाचे उदाहरण आहे?
 अ) हेत्वर्थक ब) पूर्वकालवाचक
 क) रूढी ड) तद्धितान्त
- 15) जेव्हा एखादा कर्ता दुसऱ्याकडून क्रिया करवून घेतो तेव्हा ती कोणती क्रिया होते?
 अ) परक्रिया ब) प्रयोजकक्रिया
 क) मुलक्रिया ड) संमतक्रिया
- 16) पालिभाषेमध्ये 'तद्धितांचे किती प्रत्यय आहेत?
 अ) बारा ब) तेरा
 क) चौदा ड) पंधरा

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणतेही चार)

16

- अ) चतुर्थि विभक्ति
 ब) गुणवाचक विशेषण
 क) बहुर्वीही समास
 ड) हेत्वर्थक अव्यय
 इ) पालि वचन
 ई) लिंग भेद

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

16

- अ) रत्ति शब्दाचे लिंग सांगून विभक्ती प्रत्ययाने चालवून दाखवा.
 ब) 'मुनि' शब्द विभक्ती प्रत्ययाने चालवून दाखवा.
 क) पालि स्त्री प्रत्यय सांगून प्रत्येकी दोन उदाहरण द्या.
 ड) द्वितीया विभक्ती प्रकार उदाहरणसह सांगा.

- प्र.4 अ)** वर्ण म्हणजे काय? पाली वर्णमाला सांगून स्वर-व्यंजन परिवर्तनाचे नियम सांगा. **16**
किंवा
- ब)** विशेषण म्हणजे काय? पालि विशेषणे स्पष्ट करा.
- प्र.5** संधीची व्याख्या स्पष्ट करून पालि व्याकरण संधी स्पष्ट करा. **16**

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Pali) (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
पाली साहित्याचा इतिहास (MA17103)

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

16

- 1) विशुद्धीमगामध्ये पहिल्या परिच्छेदात कशाचे विवेचन आहे?
अ) शील
ब) समाधी
क) निर्वाण
ड) प्रज्ञा
- 2) तिसऱ्या धम्म संगीतीच्या वेळी बुद्ध धम्मात किती संप्रदाय निर्माण झाले होते?
अ) 12
ब) 16
क) 20
ड) 18
- 3) वैस्टर गार्ड यांच्या मतानुसार पालि भाषा कोणत्या देशाची आहे?
अ) मगध
ब) बिहार
क) कलिंग
ड) उज्जयनी
- 4) पालि भाषेत किती श्रेष्ठ कथाकार आहेत?
अ) 3
ब) 4
क) 6
ड) 8
- 5) दुसरी धम्मपरिषद कोणत्या राज्यात घेण्यात आली होती?
अ) वैशाली
ब) राजगृह
क) सारनाथ
ड) कुशीनारा
- 6) विशुद्धीमग कोणत्या द्विपात लिहिला गेला?
अ) जम्बुद्विपात
ब) लक्षद्विपात
क) लंकाद्विपात
ड) यापैकी नाही
- 7) पहिल्या धम्मपरिषदेमध्ये किती अर्हन्त भिक्खुनी सहभाग घेतला होता?
अ) 800
ब) 700
क) 500
ड) 400
- 8) बुद्धघोषाचा जन्म कोणत्या राज्यात झाला?
अ) राजगृह
ब) नालंदा
क) गया
ड) कुशीनारा

- 9) दुसऱ्या धम्मपरिषदेच्या अध्यक्षपदी कोण होते?
 अ) महास्थविर रेवत ब) महास्थविर महाकस्सप
 क) महास्थविर मोगलीपुत्तसिस ड) महारकिखतथेर
- 10) सुमंगलविलासिनी ही अष्टकथा कोणत्या निकायावर लिहिली आहे?
 अ) संयुक्तनिकाय ब) अंगुत्तरनिकाय
 क) दीघनिकाय ड) खुद्दकनिकाय
- 11) संहिली परंपरेनुसार पालि भाषा कोणत्या देशाची भाषा आहे?
 अ) कलिंग ब) बिहार
 क) विंध्य ड) मगध
- 12) पालि या भाषेला बुध्दवचनांची भाषा आहे असे सर्वप्रथम कोणत्या स्थविराने प्रयोग केला?
 अ) उपाली स्थविर ब) रेवत स्थविर
 क) प्रज्ञास्वामी स्थविर ड) मेघंकर स्थविर
- 13) नेतिपकरण म्हणजे ——— मार्गदर्शक होय.
 अ) धम्माचा ब) अधम्माचा
 क) सध्दम्माचा ड) यापैकी नाही
- 14) सम्राट अशोकाने कोणत्या धम्मपरिषदेला सहकार्य केले?
 अ) पहिल्या ब) दुसऱ्या
 क) तिसऱ्या ड) चौथ्या
- 15) महावंस हा ग्रंथ कोणत्या थेरांनी लिहिला आहे?
 अ) महानाम थेर ब) सब्बगामी थेर
 क) रेवत थेर ड) सुमंगल थेर
- 16) जातकट्टावण्णना ही अष्टकथा कोणत्या ग्रंथावर लिहिली आहे?
 अ) विभंग ब) उदान
 क) जातक ड) पट्टान

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

16

- अ) दुसऱ्या धम्म संगीतीच्या दहा नियमांविषयी माहिती लिहा.
 ब) आचार्य बुध्ददत्ताविषयी माहिती लिहा.
 क) तिसऱ्या धम्मसंगीतीची माहिती लिहा.
 ड) सम्राट अशोकाच्या चौथ्या शिलालेखा विषयी माहिती लिहा.
 इ) पालि भाषेचा विकास या विषयी माहिती लिहा.
 ई) महाबोधी वंसा विषयी माहिती लिहा.

- प्र.3** खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **16**
- अ) पहिल्या धम्म संगीतीची पार्श्वभूमी लिहा.
ब) दाठावंस या ग्रंथाची माहिती लिहा.
क) पालि भाषेचे उगम व स्थानाविषयी माहिती लिहा.
ड) अट्टकथाकार आचार्य बुध्दघोष यांच्या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.
- प्र.4** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **16**
- अनुपिटक साहित्यामध्ये मिलिंद प्रश्न ग्रंथाचे महत्त्व विशद करा.
किंवा
वंस साहित्य म्हणजे काय सांगून महावंस या ग्रंथाचा परिचय लिहा.
- प्र.5** शिलालेख म्हणजे काय? सम्राट अशोकाच्या शिलालेखांविषयी सविस्तर माहिती लिहा. **16**

- 10) प्रज्ञेनेयुक्त मन पूर्णपणे मुक्त झाल्यास कोणत्या अश्रवापासून मुक्ती मिळते?
 - अ) भवाश्रव
 - ब) आश्रव
 - क) अविज्ञा आश्रव
 - ड) काया आश्रव
- 11) भगवंत नालंदामध्ये गेल्यावर कोणत्या वनात विहार करित होते?
 - अ) प्रावारीक वेळूवनात
 - ब) प्रावारीक अम्रवनात
 - क) प्रावारीक शालवनात
 - ड) यापैकी नाही
- 12) अप्रमादी होऊन जीवनाच्या अंतिम ध्येयाला संपादन करा असे कोणी म्हटले?
 - अ) रेवत
 - ब) उपाली
 - क) आनंद
 - ड) तथागताने
- 13) महापरिनिर्वाण सुत्तांमध्ये बुद्धांनी कोणता मार्ग सांगितला आहे?
 - अ) निर्वाणाचा
 - ब) समाधीचा
 - क) प्रज्ञेचा
 - ड) शीलाचा
- 14) "आलं पन्तेनपन, ---- कथं पटिपज्जि तब्बाति ।
 - अ) भिक्खु
 - ब) भन्ते
 - क) शास्ता
 - ड) तथागत
- 15) कथं मयं भन्ते तथागतस्स ---- पटिपज्जमा ति ।
 - अ) दन्ता
 - ब) केसा
 - क) चक्खु
 - ड) सरिसे
- 16) मैत्रीपूर्ण कोणते कार्य केल्यास त्यांची हानी होणार नाही?
 - अ) वाचिक कर्म
 - ब) मानसिक कर्म
 - क) धार्मिक कर्म
 - ड) यापैकी नाही

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (सहापैकी चार)

16

- अ) सात अपरिहानिय धम्माविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
- ब) भूकंपाच्या आठ कारणाविषयी माहिती लिहा.
- क) आर्य अष्टांगीक मार्गाची थोडक्यात माहिती लिहा.
- ड) सारीपुत्राच्या सिंहनादाविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
- इ) वैशालीचे अंतिम दर्शनाविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
- ई) आठ विमोक्षाची माहिती थोडक्यात लिहा.

प्र.3 लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)

16

- अ) महावन कुटागार शाला येथे भगवान बुद्धांनी भिक्खुसंघास दिलेला उपदेश लिहा.
- ब) खालील उताऱ्याचे मातृभाषेत भाषांतर करा.
दुक्खस्स भिक्खवे । अरियसच्चस्स अननुबोधा अप्पटिवेधा एवमिदं दीघ मध्दानं सन्धावितं संसारितं ममञ्जेवं । तुम्हकंच दुक्खसमुदयस्स भिक्खवे! अरियसच्चस्स अननुबोधा अपटिवेधा एवमिदं दीघमध्दानं सन्धावितं संसारितं ममञ्चेव तुम्हाकञ्च ।
- क) महापरिनिर्वाण सुत्तातील संवाद सविस्तर लिहा.

ड) खालील उताऱ्याचे पालि भाषेत भाषांतर करा.
तिथे ज्या देवता आहेत. त्यांना दक्षिणा दान दिले पाहिजे. त्या देवता पूजित पुजनीय आहेत. पूजा करतो, मान देण्या योग्य आहेत त्यांना मानतो. तेव्हा ते जशी एखादी आई आपल्या औरस पुत्रावर प्रेम करते त्याप्रमाणे अनुकम्पा करतात. देवतांनी अनुकंपित होऊन पुरुष नेहमी चांगला काळ पाहतो.

प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

16

अ) महापरिनिब्बान सुत्ताची सविस्तर पार्श्वभूमी लिहा.

अथवा

ब) आम्रपाली गणीकेच्या भोजनाचा सविस्तर वृत्तांत लिहा.

प्र.5 दीर्घोत्तरी प्रश्न (एकच प्रश्न)

16

महापरिनिब्बान सुत्ताचे दीर्घनिकायामध्ये महत्त्व विशद करा.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Pali) (Semester - I) (Old) (CBCS) Examination: March/April-2024
सुत्तपिटक-दीघनिकाय महानिदानसुत्त (MA17108)

Day & Date: Monday, 20-05-2024
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

16

- 1) अनत्ता म्हणजे काय?

अ) आता नाही	ब) आत्मा
क) अनात्म	ड) दुःख
- 2) विरक्त असणारा काय प्राप्त करतो?

अ) निर्वाण	ब) देवत्व
क) स्वर्ग	ड) धन
- 3) 'फस्स' या पालि शब्दाचा अर्थ काय होतो?

अ) स्पर्श	ब) वेदना
क) तृष्णा	ड) आसक्ती
- 4) सळायतनाच्या कारणामुळे काय उत्पन्न होते?

अ) वेदना	ब) तृष्णा
क) स्पर्श	ड) आसक्ती
- 5) परिग्गहं अर्थ काय होतो?

अ) जमा करणे	ब) लाभ
क) ग्रह करणे	ड) संरक्षण
- 6) शोधण्याच्या कारणामुळे काय उत्पन्न होते?

अ) उपादान	ब) लाभ
क) जाति	ड) जरा
- 7) रूपस्कंधाचे किती घटक आहेत?

अ) चार	ब) पाच
क) सात	ड) आठ
- 8) महानिदान सुत्त हे कोणत्या सिद्धांताचे निदान आहे?

अ) प्रतित्यसमुत्पाद	ब) आर्य सत्य
क) अष्टांग मार्ग	ड) पारमिता

- 9) गम्भीर आश्चर्यकारक, अद्भुत, काय आहे?
अ) प्रतित्यसमुत्पाद ब) आर्य सत्य
क) अष्टांग मार्ग ड) पारमिता
- 10) दुःखाचे मूळ कारण काय आहे?
अ) जन्म ब) वाद
क) तृष्णा ड) मृत्यू
- 11) जरा-मरण हे कशाचे सकारण आहे?
अ) प्रतित्यसमुत्पादाचे ब) महानिदानाचे
क) जन्माचे ड) माणसाचे
- 12) भवामुळे काय होते?
अ) भोगणे ब) वेदना
क) जन्म ड) प्राप्ती
- 13) वेदनेच्या कारणामुळे काय उत्पन्न होते?
अ) यातना ब) तृष्णा
क) शोक ड) दुःख
- 14) भ. बुद्धांनी प्रतित्यसमुत्पादाचे निदान कोणास सांगितले?
अ) भिक्षुंना ब) आनंद भिक्षुस
क) उपासकास ड) सारीपुत्र भिक्षुस
- 15) नामरूपाला पालित दुसरा शब्द कोणता आहे?
अ) रूपखंड ब) नामखंड
क) पञ्चखंड ड) अष्टखंड
- 16) लाभाच्या कारणामुळे काय उत्पन्न होते?
अ) दृढ निश्चय अ) अधिकार
क) शोक क) उपभोग

प्र.2 टीपा लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) संस्कार
ब) नामरूप
क) जरा-मरण
ड) दुःख स्कंद
इ) कंजूषी
ई) अध्यवसान

- प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 16
- अ) विज्ञानाच्या कारणाने नामरूप कसे उत्पन्न होते हे कसे जाणावे?
- ब) खालील पालि ओळींचा अर्थ सांगा.
 "इति खो, आनन्द, नामरूपपञ्चया विज्ञाणं, विज्ञाणपञ्चया नामरूपं, नामरूपपञ्चया फस्सो, फस्सपञ्चया वेदना, वेदनापञ्चया तण्हा, तण्हापञ्चया उपादानं, उपादानपञ्चया भवो, भवपञ्चया जाति, जातिपञ्चया जरामरणं सोकपरिदेवदुक्खदोमनस्सुपायासा सम्भवन्ति । एवमेतस्स केवलस्स दुक्खक्खन्धस्स समुदयो होति ।
- क) आत्म्यालान मानणारा आत्म्याचे प्रतिपादन कसे करतो?
- ड) नामरूपाच्या कारणाने स्पर्श होते हे कशाप्रकारे जाणले पाहिजे.
- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 16
- जरा-मरण हे जन्माचे कारण आहे याचा सहसंबंध स्पष्ट करा.
 किंवा
 महानिदान सुत्ताच्या आधारे अकुशल कर्माच्या निर्मितीची कारणमिमांसा स्पष्ट करा.
- प्र.5 महानिदान सुत्तात विमोक्षाचे प्रकार सांगून प्रत्येक विमोक्षाचे स्पष्टीकरण द्या. 16

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

दिघनिकाय—महावग्ग—महापरि निब्बाणसुत्त (230121201)

Day & Date: Thursday, 09-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

- प्र.1 योग्य पर्याय निवडा. (वस्तुनिष्ठ प्रश्न) (प्रत्येकी एक गुण) 12**
- 1) शेवटच्या क्षणी शरण आलेल्या सुभद्रास कोणी दिक्षा दिली?
अ) सारीपुत्राने
ब) आनंदाने
क) कस्सपाने
ड) उपालीने
 - 2) तथागतांचा कोणता शिष्य येईपर्यंत चित्ता पेटली नव्हती?
अ) महाकस्सप
ब) सारीपुत्र
क) महामोग्गलयान
ड) उपाली
 - 3) तथागतांनी कोणास सांगितले की, आणखीन तीन महिन्यांनी माझे महापरिनिर्वाण होईल.
अ) यक्षांना
ब) दानवांना
क) माराला
ड) देवतांना
 - 4) —— एकं समयं भगवा राजगहे विहरती गिज्झिकुटे पब्बते।
अ) एकं समयं
ब) एवमे सुत्तं
क) त्वमें सुत्तं
ड) मयमे सुत्तं
 - 5) "सतं वो, भिक्खवे, अपरिहानियो —— देसेस्सामि"।
अ) कम्मे
ब) धम्मे
क) तम्मे
ड) सम्मे
 - 6) महापरिनिब्बण सुत्त हे किती भागात विभागले आहे?
अ) 10
ब) 8
क) 6
ड) 14
 - 7) तथागतांचे महापरिनिब्बण कोणत्या पौर्णिमेला झाले?
अ) वैशाख पौर्णिमा
ब) कार्तिक पौर्णिमा
क) आषाढ पौर्णिमा
ड) माघ पौर्णिमा
 - 8) भगवंत नालंदामध्ये गेल्यावर कोणत्या वनात विहार करित होते?
अ) प्रावरीक वेळू वनात
ब) प्रावरीक अम्रवनात
क) प्रावरीक शाल वनात
ड) यापैकी कोणतेही नाही

- 9) भगवंतापेक्षा श्रेष्ठ श्रमण किंवा ब्राह्मण विद्यमान होणार नाहीत असे कोणी म्हटले?
 अ) भन्ते उपाली
 ब) भन्ते रेवत
 क) भन्ते कस्सप
 ड) भन्ते सारीपुत्र
- 10) तथागतांचा अंतिम वर्षावास कितवा होता?
 अ) 45
 ब) 46
 क) 57
 ड) 62
- 11) सारीपुत्राला भविष्यकाळात अर्हत सम्यक सबुद्ध होतील का असे कोणी विचारले?
 अ) देवतांनी
 ब) भिक्षुंनी
 क) भगवंतांनी
 ड) उपासकांनी
- 12) शील, समाधी, प्रज्ञा प्राप्त केल्यानंतर कोणते फळ मिळते?
 अ) निर्वाण फळ
 ब) समाधी फळ
 क) प्रज्ञा फळ
 ड) अनागामी फळ

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

12

- अ) सत्तत्त अपरिहानिया धम्म ।
 ब) सारिपुतस्स सिंहनाद
 क) सीलानिसंसा
 ड) अट्ट विमोक्खा
 इ) कुसिनाराय
 ई) आनन्दस्स याचना

प्र.3 पुढीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- अ) महापरिनिब्बाण सुत्ताचे महत्त्व विशद करा.
 ब) खालील उताऱ्याचे मातृभाषेत भाषांतर करा.

“एहि त्वं ब्राह्मण, येन भगवा तेनुपसङ्गमित्वा मम बचनेन भगवतो पादे सिरसावन्दाही
 अप्पाबाधं अप्पातङ्कलहुट्टानं बलं फासुविहारं पुच्छ— राजा भन्ते! मागधो अजातसत्तु
 वेदेहिपुत्तो भगवतो पादे सिरसा वन्दति ।

- क) तथागतांचे अंतिम वचन यावर माहिती लिहा.
 ड) खालील उताऱ्याचे पालि भाषेत भाषांतर करा.

तेव्हा भगवंतानी हे म्हटले, हे म्हणून पुढे सुगत शास्त्राने हे पण म्हटले. यशस्वी
 गोतमाने शील, समाधि प्रज्ञा आणि सर्वश्रेष्ठ विमुक्तीला यशस्वी गौतमांनी प्राप्त
 केले. बुद्धाने याला जाणून भिक्षूना धर्माचा उपदेश केला. दुःखाला नष्ट करणारे
 शास्ता, चक्षुमान शास्ता शांत झाले आहेत.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

12

- अ) महापरिनिब्बाण सुत्ताच्या आधारे आठ परिषदांविषयी माहिती लिहा.
 ब) आम्रपाली गणिकेने तथागतांना दिलेल्या भोजनाविषयी माहिती लिहा.

प्र.5 सुत्तपिटकामध्ये महापरिनिब्बाण सुत्ताचे महत्त्व विशद करा.

12

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

दिघनिकाय—महावग्ग—महापरि निब्बानसुत्त (230121201)

Day & Date: Thursday, 09-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct Answer.

12

- 1) Who initiated Subhadras who surrendered at the last minute?
 - a) Sariputta
 - b) Ananda
 - c) Kassapa
 - d) Upali
- 2) The pyre was not lit until which disciple of Tathagata came?
 - a) Mahakassapa
 - b) Sariputta
 - c) Mahamoggalayan
 - d) Upali
- 3) To whom did the Tathagata tell that in another three months I will attain Mahaparinirvana?
 - a) To Yaksha
 - b) To Danava
 - c) To Mara
 - d) To Devas
- 4) _____ Ekam samayaṃ bhagavā rājagahe vihartai gijjhakūṭe pabbate.
 - a) Ekam Samayam
 - b) Evaṃ me sutam
 - c) Tvaṃ Me Sutam
 - d) Mayaṃ Me Sutam
- 5) "Satta wo, bhikkhave, aparihāniye _____ Desessāmi.
 - a) Kamme
 - b) Dhamme
 - c) Tamme
 - d) Samme
- 6) Into how many parts is the Mahaparinibbanasutta divided?
 - a) 10
 - b) 08
 - c) 06
 - d) 14
- 7) On which full moon did Tathagata's Mahaparinibbana take place?
 - a) Vaishakh Poornima
 - b) Kartik Poornima
 - c) Ashadha Poornima
 - d) Magha Poornima
- 8) In which forest did the Lord residing after entering Nalanda?
 - a) In Prāvarika veḷūvanā
 - b) In prāvarika amravanā
 - c) In prāvarika śālavanā
 - d) None of these
- 9) Who said that there will not exist a Shramana or a Brahmin superior to tathagata?
 - a) Bhante Upali
 - b) Bhante Revat
 - c) Bhante Kassap
 - d) Bhante Sariputta
- 10) What was the last year Tathagatas vassavasa?
 - a) 45
 - b) 46
 - c) 57
 - d) 62

- 11) Who asked Sariputra whether someone would become an arhat Samyak Sambuddha in the future?
a) Devas
b) Bhikkhunis
c) By God
d) By Worshippers
- 12) What fruit is obtained after attaining Sila, Samadhi, Panna?
a) Nirvana fruit
b) Samadhi fruit
c) Pragya fruit
d) Anagami fruit

Q.2 Write Any Four Short Notes from the following. 12

- a) Satta aparihāniyā dhammā
b) Sārīputtassa Siṃhanādā
c) Silānisamsā
d) Aṭṭhvimokkhā
e) Kusinārāya
f) ānaṃdassa yācanā

Q.3 Write the Answer to Any Two of the following questions. 12

- a) Give the importance of Mahaparinibbana Sutta.
b) Translate the following passage into mother tongue.
“Ehi tvam, brāhmaṇa, yena bhagavā tenupasaṅkama; upasaṅkamtivā

mama vacanena bhagavato pāde *sirasā vandāhi*, appābādham
appātaṅkaṃ lahuṭṭhānaṃ balaṃ phāsuvihāraṃ puccha – ‘Rājā, bhante,
māgadho ajātasattu vedehiputto bhagavato pāde sirasā vandati |

- c) Write about the last words of the Tathagata.
d) Translate the following passage into Pali language.
Then Bhagaven said this, therefore Sugata Shasta also said this,
Succeed Gautama attained Sila, Samadhi, Panna and supreme liberation.
Buddha knew this and preached to the bhikkhus. Shasta that destroys pain,
The sighted Shasta’s have calmed down.

Q.4 Write an Answer to Any One of the following questions. 12

- a) Write information about the eight parishadas based on the Mahaparinibbana Sutta.
b) Write about the meal given to the Tathagata by the courtesan Amarpali.

Q.5 Explain the importance of Mahaparinibbana Sutta in Suttapitaka. 12

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

संयुक्त निकाय-सगाथ वग्गो-पहिले पाच संयुक्ते (230121202)

Day & Date: Saturday, 11-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

12

- 1) देवता संयुक्तातील सुक्तांची संख्या किती आहे?
अ) 80 ब) 81
क) 82 ड) 83
- 2) पज्जुन्न देवताच्या मुलीचे नाव काय होते?
अ) कोकनदा ब) दिता
क) अनुदा ड) नन्दिता
- 3) संयुक्तनिकायात एकूण सुक्त संख्या किती आहे?
अ) 34 ब) 152
क) 7762 ड) 9957
- 4) अनाथपिंडक वग्ग' हे कोणत्या संयुक्तातील वग्ग आहे?
अ) देवता ब) देवपुत्त
क) भिक्खुनी ड) मार
- 5) कोसल संयुक्तात एकूण किती वग्ग आहेत?
अ) दोन ब) तीन
क) चार ड) पाच
- 6) सगाथ वग्गातील मार संयुक्त हे कितव्या क्रमांकाचे संयुक्त आहे?
अ) पहिल्या ब) दुसऱ्या
क) तिसऱ्या ड) चौथ्या
- 7) सगाथ वग्गातील पाचवे संयुक्त हे कोणते संयुक्त आहे?
अ) देवपुत्त ब) देवता
क) कोसल ड) भिक्खुनि
- 8) सगाथ वग्गातील आठवे संयुक्त हे कोणते संयुक्त आहे?
अ) मार ब) ब्राह्मण
क) वन ड) वंगीस
- 9) कोणती भिक्खुनि पुत्रकोशात पडल्यासारखी मारास भासते.
अ) किसान गोतमी ब) चाला
क) उपचाला ड) वजिरा

- 10) सगाथ वग्गातील एकूण संयुक्त संख्या किती आहे?
 अ) दहा
 ब) अकरा
 क) बारा
 ड) पंधरा
- 11) नानातिथ्य वग्ग' हे कोणत्या संयुक्तातील वग्ग आहे?
 अ) देवपुत्र
 ब) देवता
 क) भिक्खुनि
 ड) मार
- 12) सगाथ वग्गातील तिसरे संयुक्त हे कोणते संयुक्त आहे?
 अ) देवपुत्र
 ब) देवता
 क) कोसल
 ड) भिक्खुनि

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

12

- अ) देवता संयुक्त
 ब) नंदन सुत्त
 क) जटा सुत्त
 ड) माघ देवपुत्र
 इ) मार संयुक्त
 ई) चाला भिक्खुणी

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) अप्पटीविदित सुत्तातील आशय सांगा.
 ब) देवपुत्र अनाथपिंडक याच्यविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
 क) पुग्गल सुत्तातून मनुष्याने कोणता बोध घेतला पाहिजे.
 ड) इस्सत सुत्तातील आशय स्पष्ट करा.

प्र.4 देवता संयुक्तातील सुत्तातील आशय मानवी जीवनास उपकारक दृष्टीने उदाहरणासह सविस्तर स्पष्ट करा.

12

किंवा

संयुक्त निकायातील सगाथ वग्गाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.5 कोसल संयुक्तातील सुत्तांच्या आधारे मानवी जीवनास उपकारक बोध उदाहरणासह सविस्तर सांगा.

12

Seat No.	
----------	--

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

संयुक्त निकाय-सगाथ वग्गो-पहिले पाच संयुक्ते (230121202)

Day & Date: Saturday, 11-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative.

12

- 1) How many suttas are in Devata samyutta?
 - a) 80
 - b) 81
 - c) 82
 - d) 83
- 2) What is the name of Pajjunna Devata's daughter?
 - a) Koknada
 - b) Dita
 - c) Anuda
 - d) Nandita
- 3) How many suttas are there in Samyutta Nikaaya?
 - a) 34
 - b) 152
 - c) 7762
 - d) 9957
- 4) In which samyutta 'Anathapindak vagga is?
 - a) Devata
 - b) Devputaa
 - c) Bhikkhuni
 - d) Mar
- 5) How many vaggas are there in Kosal samyutta?
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) Five
- 6) In which number place is 'Mar samyutta' in Sagath vagga?
 - a) First
 - b) Second
 - c) Third
 - d) Fourth
- 7) Which is the fifth samyutta in sagath vagga?
 - a) Devputta
 - b) Devata
 - c) Kosala
 - d) Bhikkhuni
- 8) Which of these is the eighth samyutta in Sagath vagga?
 - a) Mar
 - b) Brahmana
 - c) Van
 - d) Vangis
- 9) Who is in morn for her son's death?
 - a) Kisa Gotami
 - b) Chala
 - c) Upchala
 - d) Vajira
- 10) How many total samyuttas are there in sagath vagga?
 - a) Ten
 - b) Eleven
 - c) Twelve
 - d) Fifteen
- 11) In which samyutta "Nanatitha vagga is?
 - a) Devata
 - b) Devputaa
 - c) Bhikkhuni
 - d) Mar

- 12) Which is the third samyutta in sagath vagga?
 a) Devputta
 b) Devata
 c) Kosala
 d) Bhikkhuni

Q.2 Write Any Four Short Notes from the following. 12

- a) Devata samyutta
 b) Nandan sutta
 c) Jata sutta
 d) Magh Devputta
 e) Mar Samyutta
 f) Chala Bhikkhuni

Q.3 Write the Answer to Any Two of the following questions. 12

- a) State the contents of Appatividita Sutta.
 b) Write brief information about Devaputra Anathapindaka.
 c) What lesson should one take from Puggal Sutta?
 d) Explain the content of Issat Sutta.

Q.4 Write an Answer to Any One of the following questions. 12

- a) Explain in detail the content of the Sutta of Devata Samyukta in terms beneficial to human life with examples.

OR

- b) Explain the importance of Sagath vagga in Samyukta Nikaya.

Q.5 Elaborate on the benefits of human life based on the Suttas of Kosala Samyukta with examples. 12

Seat
No.

Set P

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

विनयपिटक—चुल्लवग्ग—चिवरक्खंदक (230121203)

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

12

- 1) चिवरक्खंदक हे कोणत्या पिटकातील आहे?

अ) सुत्तपिटक	ब) विनयपिटक
क) अनुपिटक	ड) तिपिटक
- 2) महावग्गातील चिवरक्खंदकाचे स्थान कितवे आहे?

अ) पाचवे	ब) सहावे
क) सातवे	ड) आठवे
- 3) विनयाचे संगायन कोणी केले?

अ) भिक्खु आनंदाने	ब) भिक्खु उपालीने
क) भिक्खु सारीपुत्ताने	ड) भिक्खु कश्यपाने
- 4) चिवरक्खंदकातील प्रथम भाणवारमध्ये किती वत्थु कथा आहेत?

अ) पाचवा	ब) सहा
क) सात	ड) आठ
- 5) जीवकाला नाव कोणी दिले?

अ) राजाने	ब) अभय राजकुमारने
क) मंत्र्याने	ड) वैद्याने
- 6) शालवतीही कोणत्या नगराची नगरवधू होती?

अ) तक्षशीला	ब) राजगृह
क) वैशाली	ड) कोशल
- 7) श्रेष्ठी भार्या कोणत्या रोगाने पिडीत होती?

अ) शिरोराग	ब) पोटदुखी
क) नाकाच्या	ड) कानदुखी
- 8) दुशाला ही कोणत्या देशात बनवली होती?

अ) कुरु देशात	ब) मगध देशात
क) शिवी देशात	ड) कोसल देशात
- 9) कोशलनरेश प्रसेनजातीच्या भावाचे नाव काय होते?

अ) अश्वजीत	ब) सेनजीत
क) कासिराजा	ड) सुशीम राजा

- 10) चिवर सुकविण्यासाठी कोणत्या पात्राची बुद्धांनी अनुमती दिली?
 अ) रजत पात्र
 ब) रजन द्रोण
 क) तृणद्रोण
 ड) द्रोणपात्र
- 11) कटाई करुन किती प्रकारचे चिवर उपयोगात आणण्यास भगवानांनी अनुमती दिली?
 अ) दोन
 ब) तीन
 क) चार
 ड) पाच
- 12) संप्रजन्यासह निद्र घेणाऱ्याचे किती गुण आहेत?
 अ) पाच
 ब) सहा
 क) सात
 ड) आठ

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

12

- अ) कोमारभञ्ज
 ब) अभय राजकुमार
 क) वर याचना
 ड) चिवरपटि ग्गाहक सम्मुती
 इ) स्मृती भ्रष्ट पाच दोष
 ई) अयोग्यपरिचारक

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

12

- अ) जीवकाचे वैद्य शिक्षण याविषयी सांगा.
 ब) बिम्बिसार राजवत्थुविषयी थोडक्यात सांगा.
 क) काम्बळ उपयोगाची अनुमती याविषयी थोडक्यात माहिती द्या.
 ड) पांसूकूलपरीयेसना कथे विषयी थोडक्यात माहिती द्या.

प्र.4 जीवकाची कथा स्पष्ट करा.

किंवा

चीवर रंजनकथेचे महत्व सांगून भिक्खु चीवराचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.5 चीवरखंडातील पठम भाणवाराचे महत्व विशद करा.

12

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

विनयपिटक-चुल्लवग्ग-चिवरकखन्दक (230121203)

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the Correct Alternative.

12

- 1) Chivarkhandaka belongs to which pitaka?
 - a) Suttapitaka
 - b) Vinayapitaka
 - c) Anupitaka
 - d) Tipitaka
- 2) What is the location of Chivarakkandaka in Mahavagga?
 - a) Fifth
 - b) Sixth
 - c) Seventh
 - d) Eighth
- 3) Who composed the Vinaya?
 - a) Bhikkhu Anand
 - b) Bhikkhu Upali
 - c) Bhikkhu Sariputta
 - d) Bhikkhu Kasyapa
- 4) How many vatthu stories are there in Patham Bhanvar of Chivarakkandaka?
 - a) Five
 - b) Six
 - c) Seven
 - d) Eight
- 5) Who named Jeevaka?
 - a) By the king
 - b) By Abhay Rajkumar
 - c) By the minister
 - d) By the physician
- 6) Shalavati was the city bride of which city?
 - a) Taxashila
 - b) Rajgriha
 - c) Vaishali
 - d) Koshal
- 7) Shresthi Bharya was suffering from which disease?
 - a) Headache
 - b) Abdominal pain
 - c) Nasal
 - d) Ear pain
- 8) Dushala was made in which country?
 - a) In Kuru country
 - b) In Magadha country
 - c) In Shivi country
 - d) In Kosala country
- 9) What was the name of Kosalanresh Prasenjita's brother?
 - a) Ashwajit
 - b) Senjit
 - c) Kashiraja
 - d) Sushim Raja
- 10) Which vessel did the Buddha allow for drying the chin?
 - a) Rajat Patra
 - b) Rajan Drona
 - c) Trindrana
 - d) Dronapatra

- प्र.3** खालील विषयावर पालि निबंध लिहा. **06**
'मह्यं विस्सविज्जालयं'
- प्र.4** समास म्हणजे काय सांगून पालि व्याकरणातील समासाचे प्रकार उदाहरणासह स्पष्ट करा. **12**
- किंवा**
- पालि व्याकरण परंपरेविषयी सविस्तर लिहा.

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

पालि सुगम व्याकरण (230121204)

Day & Date: Thursday, 16-05-2024
Time: 11:00 AM To 12:30 PM

Max. Marks: 30

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 06

- 1) How many are the major Pali grammar traditions?
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) Five
- 2) What is the word in Pali to Tatpurusha Samasa?
 - a) Ekadhikarana
 - b) Chatth
 - c) Amadi
 - d) Kiatth
- 3) What is the Pali word of the number 16?
 - a) Sixteen
 - b) Solas
 - c) Cholas
 - d) None of these
- 4) How many types of samasa (compounds) are there in Pali grammar?
 - a) Four
 - b) Five
 - c) Six
 - d) Seven
- 5) Who is called the first grammarian of Pali language?
 - a) Kachchayana
 - b) Moggalana
 - c) Aggavansa
 - d) Dharmakirtis
- 6) 'Bahudhano' is an example of which samasa?
 - a) Amadi
 - b) Kiatha
 - c) Chattha
 - d) Anantatha

Q.2 Write short answers. (Any Two) 06

- a) Give the definition of samasa (compounds) and state the types of samasa (compounds).
- b) Briefly explain about Aggavansa grammarian.
- c) Give brief information about BhikkhuVijitavi.
- d) Briefly explain about 'Dhatumanjusa'

Q.3 Write a Pali essay on the following topic. 06

'Mahym Vissvijalayam'

Q.4 Types of Samasa (compounds) in Pali Grammar by saying what is Samasa. Explain with example. 12

OR

Write in detail about Pali grammar tradition.

Seat
No.

Set P

**M.A. (Pali) (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination:
March/April-2024**

मज्झिमनिकाय – निवडक सुत्त (230121206)

Day & Date: Saturday, 18-05-2024
Time: 11:00 AM To 01:30 PM

Max. Marks: 60

- सूचना :** 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा. (वस्तुनिष्ठ प्रश्न)

12

- 1) तथागत मिथिला मधील मखादेवाच्या कोणत्या वनामध्ये विहार करित होते?
 - अ) आम्रवन
 - ब) सालवन
 - क) वेळूवन
 - ड) जेतवन
- 2) को नु खो, भन्ते, हेतु को ---- भगवतो सितस्य पातुकम्माय ।
 - अ) पच्चयो
 - ब) कच्चयो
 - क) मच्चयो
 - ड) तच्चयो
- 3) मिथिला मध्ये कोणता राजा धार्मिक होता?
 - अ) मखादेव
 - ब) सखादेव
 - क) महादेव
 - ड) ब्रह्मदेव
- 4) “भूत पुब्बं, आनन्द, इमिस्सा ---- मिथिलायं राजा अहोसि मखादेवो नाम
 - अ) सेव
 - ब) येव
 - क) तेव
 - ड) पेव
- 5) राजाचे देवदूत प्रकट झालेले आहेत डोक्यावर पिकलेले केस उगवलेले दिसत आहेत असे कोणी म्हटले?
 - अ) आनंदाने
 - ब) मखादेव
 - क) सम्मकप्पक
 - ड) भिक्खू
- 6) ‘इच्छेय्याथ नो, ----, मारिसा, निमिं राजानं दट्ठुति ।
 - अ) कुम्हे
 - ब) तुम्हे
 - क) सुम्हे
 - ड) पुम्हे
- 7) मारिस तुम्हाला निमी राजाला पाहण्याची इच्छा नाही का? असे कोणी म्हटले?
 - अ) ब्रह्मदेव
 - ब) सक्र देवेन्द्र
 - क) भगवंत
 - ड) आनंद
- 8) “बोधि खो राजकुमारो” भोत्तो गोतमस्स ---- सिरसा वन्दति ।
 - अ) सादे
 - ब) मादे
 - क) वादे
 - ड) पादे

- 9) निमी राजास रथ कोणी पाठवला होता?
 अ) ब्रम्हदेव ब) सक्र देवेंद्र
 क) भगवंत ड) महादेव
- 10) "अभिरुहतु, भन्ते, भगवा। दुस्सानि, अभिरुहतु सुगतो दुस्सानि:यं मम ——
 दीघरत्तं हिताय सुखाया" ति।
 अ) कस्स ब) तस्स
 क) पस्स ड) अस्स
- 11) निमी राजाने गाव कोणास दान दिले?
 अ) भगवंत ब) भिक्खूना
 क) मखादेवाला ड) कप्पकाला
- 12) मगधेसु अनुपुब्बेन —— चरमानो, येन उरुवेला सेनानिगमों तदवसरि।
 अ) चारिकं ब) मारिकं
 क) सारिकं ड) पारिकं

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (सहापैकी चार)

12

- अ) रट्टपाल पब्बज्जा याविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
 ब) चत्तारि पारिजुज्जानि याविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
 क) निमि राजा तेसं परिच्छमको याविषयी माहिती लिहा.
 ड) आळारो कालामो या विषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
 इ) ब्रम्हयाचना या विषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
 ई) धम्मचक्क पवतनं या विषयी माहिती लिहा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (चार पैकी दोन)

12

- अ) रट्टपालांच्या प्रवज्जे विषयी सविस्तर माहिती लिहा.
 ब) खालील उताऱ्याचे मातृभाषेत भाषांतर करा.
 अथ खो रट्टपालो कुलपुत्तो उट्टायासना भगवन्तं अभिवादेत्वा पदकिखणं कत्वा
 येन मातापितरो तेनुपसङ्गमि; उपसङ्गमित्वा मातपितरो एतदवोच— "अम्मताता यथा
 यथाहं भगवता धम्मं देसितं
 क) मखादेव राजा यांच्या धार्मिक कार्या विषयी माहिती लिहा.
 ड) "भन्ते! काय कारण आहे, काय उद्देश आहे की तथागताने स्मित हास्य प्रगट केलेले आहे? तथागत कारणा शिवाय स्मित हास्य प्रगट करित नाही:

प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (दोन पैकी एक)

12

- अ) बोधी राजकुमार सुत्ताचे मज्झिमनिकायामधील अनन्य साधारण महत्त्व आहे या विषयी माहिती लिहा.
 ब) चार ब्रम्हविहाराविषयी माहिती लिहा.

प्र.5 मखादेव सुत्ताचे मज्झिमनिकायातील महत्त्व या विषयी माहिती लिहा.

12

- 10) "Abhiruhatu, bhante, bhagavā dussāni, abhiruhatu sugato dussāni; yam, mama - _____ dīgharattam, hitāya sukhāyā"ti.
 a) Kass b) Tass
 c) Pass d) Ass
- 11) To whom Nimi Raja donated the village?
 a) Bhagwant b) Bhikkhuna
 c) Makhadeva d) Kappakala
- 12) Magadhesu anupubbena _____ caramāno, yena uruvelā senānigamo tadavasariṃ |
 a) Charikam b) Marikam
 c) Sarikan d) Parikam

Q.2 Write the Answer to the following Question. (Any Four)

12

- a) Write brief information about Rathapal Pabbajja.
 b) Write information about Chattari Parijunnani.
 c) Write information about Nimi Raja Tesam Paschiko.
 d) Write a brief description about Alarkalamo.
 e) Write brief information about Brahmachachana.
 f) Write information about Dhammachakkavatnam.

Q.3 Write the Answer to the following Question. (Any Two)

12

- a) Write a detailed account of Rathapal's Pabbajja.
 b) Translate the following passage into mother tongue.
 Atha kho ratthapālo kulaputto utthāyāsanaṃ bhagavantam, abhivādetvā padakkhinam katvā yena mātāpitaro tenupasarikami; upasankamitva matapitaro etadavoca -
 "Ammatāta, yathā yathāham bhagavatā dhammam, desitam |
 c) Write information about the religious work of Makhadeva Raja.
 d) Translate the following passage into Pali language.
 "Bhante! What is the reason, what is the purpose that, Have the Tathagatas revealed a smile? Without reason Smiles do not reveal laughter.

Q.4 Write detailed answers to the following questions. (Any One)

12

Write information about Bodhirajkumarasutta's unique general importance in Majzimnikaya.

OR

Write information about four Brahma Viharas.

Q.5 Write a detail answer.

12

Write information about the significance of Makhadeva Sutta in Majzimnikaya.

- 9) ब्राह्मण संयुक्त हे कोणत्या क्रमांकाचे संयुक्त आहे?
 अ) पाचव्या ब) सहाव्या
 क) सातव्या ड) आठव्या
- 10) कोसल संयुक्तात एकूण किती सुक्त आहेत?
 अ) 25 ब) 30
 क) 35 ड) 40
- 11) सुक्तपिटकातील संयुक्त निकाय हे कितव्या क्रमांकाचे निकाय आहे?
 अ) पहिल्या ब) दुसऱ्या
 क) तिसऱ्या ड) चौथ्या
- 12) देवपुत्र संयुक्तात एकूण सुक्तसंख्या किती आहे?
 अ) 25 ब) 30
 क) 35 ड) 81
- 13) मार संयुक्तात कशा विषयी विश्लेषण केले आहे?
 अ) देवतां विषयी ब) देवपुत्रां विषयी
 क) शेती विषयी ड) मारा विषयी
- 14) सक्क चा अर्थ काय आहे?
 अ) साकक ब) शक्र
 क) चक्र ड) सुक
- 15) अरुणवान हे कोणाचे नाव होते?
 अ) राजाचे ब) ब्रह्माचे
 क) मंत्र्याचे ड) भिक्षुचे
- 16) वैरोचन आणि वेपचित्ती हे कोण होते?
 अ) असुर ब) देवेंद्र
 क) शक्र ड) भिक्षु

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

- अ) नंदन सुक्त
 ब) जटा सुक्त
 क) दामली देवपुत्र
 ड) अनाथपिंडक
 इ) चाला भिक्षुनी
 ई) मार

- प्र.3** खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **16**
- अ) किसागौतमी विषयी थोडक्यात सांगा.
ब) चार प्रकारच्या व्यक्तींचे वर्णन सांगा.
क) वंगीस कवी बदल थोडक्यात माहिती द्या.
ड) कोसल संयुक्त विषयी थोडक्यात माहिती सांगा.
- प्र.4** ओघतरण सुत्ताचे सविस्तर विश्लेषण करा. **16**
- किंवा**
- मार संयुक्ताच्या आधारे भगवान बुद्धांचे उपदेश स्पष्ट करा.
- प्र.5** भिक्खुनी संयुक्तातील भिक्खुनींचे स्वानुभव सविस्तर विश्लेषण करा. **16**

Seat No.	
----------	--

M.A. (Pali) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
अनुपिटक – विशुद्धीमग्ग (MA17301)

Day & Date: Friday, 10-05-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खाली दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

16

- 1) पालि कम्मवृत्तान् म्हणजे काय?

अ) आधार	ब) कर्मठ
क) स्थान	ड) आचार-विचार
- 2) स्वभावानुसार माणसाच्या प्रवृत्त्यांना काय म्हणतात?

अ) मानसिक प्रवृत्ती	ब) चर्या
क) विकार	ड) स्वभाव
- 3) सहा चर्यानुसार एकूण किती प्रकारच्या चर्या धारण करणारी माणसं आढळतात?

अ) 50	ब) 52
क) 60	ड) 63
- 4) बुद्धघोषाचार्यांचे गुरू कोण होते?

अ) भदन्त रेवत स्थविर	ब) भदन्त मोग्गलीपुत्त तिस्स
क) स्थविर महिन्द	ड) आचार्य बुद्धदत्ता
- 5) अनुस्मृति निमित्तात किती कर्मस्थाने आहेत?

अ) सात	ब) आठ
क) नऊ	ड) दहा
- 6) समाधीला बाधा आणणारे किती घटक आहेत?

अ) पाच	ब) दहा
क) पंधरा	ड) वीस
- 7) समाधि भावनेत किती निवरणे आहेत?

अ) दोन	ब) तीन
क) चार	ड) पाच
- 8) दुरंगमं एकचरं असरिं गुहासयं ।
 ये ——— संयमेस्सन्ति मोक्खान्ति मारबंधना ।

अ) धम्मा	ब) चित्तं
क) सरिं	ड) च

- प्र.4** विशुद्धीमग्गातील ब्रह्मविहार संकल्पना स्पष्ट करा.
किंवा
आनापान भावना विधी स्पष्ट करा. **16**
- प्र.5** सात विशुद्धी याविषयी सविस्तर माहिती द्या. **16**

Seat No.	
----------	--

M.A. (Pali) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
मिलिन्द प्रश्न (पत्रहो) (MA17302)

Day & Date: Monday, 13-05-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

16

- 1) मिलिंद प्रश्न या ग्रंथात किती प्रश्न आहेत?

अ) 550	ब) 262
क) 580	ड) 680
- 2) आयुष्यमान नागसेनाला हे सत्य प्रतिष्ठित होताच काय कंपीत झाले?

अ) समुद्र कंपीत झाला	ब) पृथ्वी कंपीत झाली
क) आसमान कंपीत झाले	ड) ब्रम्हांड कंपीत झाले
- 3) पूर्ण कश्यपानी कोणता वाद मांडला होता?

अ) नियतीवाद	ब) विक्षेपवाद
क) आक्रियवाद	ड) उच्छेदवाद
- 4) राजा मिलिंद किती विदयांमध्ये पारंगत होता?

अ) 20	ब) 21
क) 19	ड) 22
- 5) "नागसेन! तुम्ही महाउपासिकेचे दानानुमोदन करा". असे कोणी सांगितले?

अ) भन्ते रोहन	ब) भन्ते अस्सगुप्त
क) भन्ते कश्यप	ड) भन्ते उपाली
- 6) मिलिंद प्रश्न या ग्रंथावर तथागतांच्या नंतर किती वर्षांनी चर्चा करण्यात आली होती.

अ) 600	ब) 700
क) 500	ड) 400
- 7) सोनुत्तर ब्राम्हण कोणत्या गावी राहत होता?

अ) कजड्घल	ब) भजड्घल
क) हातड्घल	ड) मतड्घल
- 8) तावतिस्स भवनात येताना भिक्षूंना कोणी पाहिले?

अ) ब्रम्हदेवाने	ब) देवाधिपतीशक्राने
क) महादेवाने	ड) अस्सगुप्ताने

- 9) मिलिंद प्रश्न किती भागात विभागला आहे?
 अ) 10 ब) 12
 क) 6 ड) 8
- 10) मक्खली गोसाल यांनी कोणता वाद मांडलेला आहे?
 अ) नियतीवाद ब) विक्षेपवाद
 क) उच्छेदवाद ड) अन्योन्यवाद
- 11) आयु. आयुपाल कोठे राहत होते?
 अ) संखेय परिवेण ब) अशोकारामात
 क) पाटलीपुत्र ड) राजगृह
- 12) ठिक आहे भन्ते! मी मनुष्य लोकात जन्मग्रहण करीन असे कोणी वचन दिले?
 अ) देवाधिपतिशक्राने ब) ब्रम्हदेवाने
 क) महासेन देवपुत्राने ड) अस्सगुप्ताने
- 13) मिलिंदप्रश्न या ग्रंथातील शेवटचे किती प्रश्न गहाळ झाले आहेत?
 अ) 52 ब) 22
 क) 32 ड) 42
- 14) व्यापाऱ्याने त्याची कांबळी कोणास दिली?
 अ) भन्ते उपाली ब) भन्ते काश्यप
 क) भन्ते नागसेन ड) भन्ते रेवत
- 15) सुंदर रथावर स्वार होवून भन्ते नागसेनाकडे कोणता राजा गेला?
 अ) राजा अशोक ब) राजा प्रसेन जीत
 क) राजा बिम्बिसार ड) राजा मिलिंद
- 16) "सीलं महाराज सध्दा विरियं सति — इये ते कुसला धम्मा" ति।?
 अ) समाधि अ) विञ्चानं
 क) सति क) प्रञ्जा

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (सहा पैकी चार)

16

- अ) अस्सगुप्ताने रोहनास दंड का दिला? या विषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
 ब) लक्षण प्रश्नाविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
 क) भन्ते नागसेन यांच्याविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
 ड) आयु. रोहन व नागसेनाची भेट या विषयी माहिती लिहा.
 इ) मिलिंद प्रश्नातील पूर्वयोगाविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
 ई) अनुपिटक साहित्याची थोडक्यात माहिती लिहा.

प्र.3 लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)

अ) भन्ते नागसेन व राजा मिलिंद यांच्या प्रथम भेटी विषयी माहिती लिहा.

ब) खालील उताऱ्याचे मातृभाषेत भाषांतर करा
 "तेहि भिक्खूहि परिवुतो, निपणेहिसच्चवादिहि ।
 चरन्तो गामनिगमं, सागलं उपसंकमि" ।।
 "संखेय्यपरिवेणस्मिं, नागसेनो तदा वसि ।
 कथेति सो मनुस्सेहि, पब्बते केसरी यथा "ति ।।

क) समाधि लक्षण प्रश्न व प्रज्ञा लक्षण प्रश्न याविषयी माहिती लिहा.

ड) खालील उताऱ्याचे पालि भाषेत भाषांतर करा.

"आई आणि बाबा! हे भिक्षू जगातील सर्वश्रेष्ठ मंत्र अवगत असल्याचा दावा करतात. परन्तु जो भिक्षू नाही त्याला ते तो शिकवित नाहीत. मी त्यांच्याजवळ प्रव्रजित होऊन त्या मंत्रांना शिकू इच्छितो."

प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न (दोन पैकी एक)

ज्ञान व प्रज्ञेचे स्वरूप आणि उद्देश्य याविषयी माहिती लिहा.

किंवा

चक्षुविज्ञान व मनोविज्ञान यांचा संबंध विशद करा.

प्र.5 दीर्घोत्तरी प्रश्न (एकच प्रश्न)

मिलिंद प्रश्न या ग्रंथातील शील व श्रद्धा याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Seat
No.

Set P

M.A. (Pali) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
पालि भाषा व साहित्य – संशोधनाचे पध्दतीशास्त्र (MA17303)

Day & Date: Wednesday, 15-05-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

16

- 1) संशोधकाला संशोधनाची निश्चित दिशा कशामुळे प्राप्त होते?
 अ) संशोधन आराखडा ब) मार्गदर्शकामुळे
 क) गृहितकांमुळे ड) विषयामुळे
- 2) दोन गोष्टींमधील साम्य आणि फरक यांच्यातील कारणमिमांसेचा अभ्यास कोणत्या संशोधन पध्दतीने करता येतो?
 अ) वर्णनात्मक ब) तुलनात्मक
 क) विश्लेषणात्मक ड) ऐतिहासिक
- 3) विखुरलेल्या साहित्याचा संग्रह हा पालि साहित्य संशोधनातील प्रमुख ---- आहे.
 अ) शोध ब) घटक
 क) हेतु ड) विषय
- 4) साहित्य संशोधन प्रक्रियेत मागील संशोधन निष्कर्षाचे ---- होणे अपेक्षित आहे.
 अ) पुनरावृत्ती ब) मांडणी
 क) नक्कल ड) पुनरावलोकन
- 5) सध्याच्या माहिती व तंत्रज्ञान युगात ---- हे संशोधनासाठी दुय्यम साहित्याचा एक प्रमुख स्रोत आहे.
 अ) ग्रंथालय ब) संगणक
 क) आभासी ग्रंथ ड) मोबाईल
- 6) संशोधन अहवाल तयार करणे हा संशोधन प्रक्रियेतील ---- टप्पा आहे.
 अ) तिसरा ब) दुसरा
 क) पहिला ड) अंतिम
- 7) निष्कर्ष खरे उतरवण्यासाठी ---- आवश्यकता असते.
 अ) पुराव्यांची ब) वाचनाची
 क) लेखनाची ड) समीक्षेची
- 8) संशोधनाची मैलिकता ही ---- अवलंबून असते.
 अ) तथ्यावर ब) विषयावर
 क) अभ्यासावर ड) संशोधनावर

- 9) संशोधन लेखनाची अभिव्यक्ती म्हणजे काय?
 अ) भाषा ब) व्यक्ती स्वातंत्र्य
 क) विचार स्वातंत्र्य ड) तथ्यांची मांडणी
- 10) कोणत्या प्रकारच्या संशोधन अभ्यासातून भाषेचे अनुभवशिवस समृद्ध होते?
 अ) तुलनात्मक ब) चिकित्सक
 क) अनुवादित ड) निवडक
- 11) कोणत्या अभ्यास संशोधनात संशोधकाची जोखीम व जबाबदारी अधिक असते.
 अ) विवेचनात्मक ब) मूल्यमापनात्मक
 क) निवडक ड) चिकित्सक
- 12) धार्मिक साहित्याचे निरपेक्ष मूल्यमापन करण्यासाठी संशोधकास कोणती भूमिका आवश्यक असते?
 अ) धर्मयोग्य ब) धर्म श्रद्धेची
 क) तटस्थ ड) धार्मिकतेची
- 13) निवडक संशोधन विषयात निवड कशी असावी.
 अ) अचूक ब) योग्य
 क) नवी ड) धोरणात्मक
- 14) संशोधन संबंधीत माहिती संकलनासाठी ——— आवश्यक आहे.
 अ) वेळ ब) पैसा
 क) आवड ड) विस्तृत शोध
- 15) संशोधन आराखड्याचे वर्गीकरण किती प्रकारात केले जाते?
 अ) दोन ब) तीन
 क) चार ड) पाच
- 16) संशोधन म्हणजे ———.
 अ) नवीन शोध घेणे ब) पुन्हा शोध घेणे
 क) माहिती गोळा करणे ड) वैज्ञानिक संशोधन

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

16

- अ) असहभागी अनियंत्रित निरीक्षण म्हणजे काय? हे सांगून हयाचे गुण व दोष लिहा.
 ब) माहिती संकलनातील प्रश्नावलीचे फायदे व तोटे लिहा.
 क) आशय विश्लेषणाची वैशिष्ट्ये लिहा.
 ड) प्रयोगात्मक संशोधन आराखडा तयार करताना महत्त्वाच्या बाबी कोणत्या?
 इ) आदर्श संशोधन अहवालाची वैशिष्ट्ये लिहा.
 ई) संशोधन आराखड्याचे वर्गीकरण कशाच्या आधारवर केले जाते?

- प्र.3 खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16**
- अ) आशय विश्लेषणाच्या पायऱ्या याविषयी माहिती लिहा.
ब) संशोधनातील महत्त्वाचे टप्पे किती व कोणते याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.
क) सामूहिक निरीक्षण म्हणजे काय? हे सांगून त्याचे गुण व दोष लिहा.
ड) वर्णनात्मक संशोधन आराखडा उपयुक्त होण्यासाठी कोणत्या गोष्टी आवश्यक आहेत याविषयी माहिती लिहा.
- प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 16**
संशोधन आराखड्याची व्याख्या सांगून संशोधन आराखड्यातील घटकांचे सविस्तर विवेचन करा.
- किंवा**
- माहिती संकलनातील मुलाखतीचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये यांचे सविस्तर विवेचन करा.
- प्र.5 दीर्घोत्तरी प्रश्न (एकच प्रश्न) 16**
संशोधन प्रक्रियेत संशोधन अहवालाचे घटक याविषयी सविस्तर विवेचन करा.

Seat No.	
----------	--

Set P

M.A. (Pali) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
दिघनिकाय – ब्रम्हजालसुत्त (MA17304)

Day & Date: Friday, 17-05-2024
 Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

16

- 1) तथागत कोणाच्या हिताचा विचार करीत आहेत?

अ) प्राणीमात्रांचा	ब) शिष्यांचा
क) उपासकांचा	ड) भिक्खु
- 2) प्राण घात सोडून दिल्यामुळे श्रमण गौतम कोणत्या घातापासून अलिप्त झाला आहे?

अ) आत्मघातापासून	ब) प्राणघातापासून
क) धम्मघातापासून	ड) भिक्खूघातापासून
- 3) हस्तपादादी अवयवांचे निरीक्षण करून त्यावरून कोणत्या गोष्टी सांगण्यापासून श्रमण गौतम अलिप्त आहे?

अ) भविष्य सांगणे	ब) जेवणाची वेळ सांगणे
क) अवेळी जेवण घेणे	ड) काही सांगून फसविणे
- 4) ब्रम्हजाल सुत्तात किती शीलांचा समावेश आहे?

अ) 4	ब) 3
क) 6	ड) 5
- 5) खोल्या मार्गानी आपली उपजीविका करतात अशा ——— प्रकारच्या विद्येपासून श्रमण गौतम अलिप्त आहे.

अ) ग्राम्य विद्यांपासून	ब) अंग विद्यांपासून
क) वास्तू विद्यांपासून	ड) भूत विद्यांपासून
- 6) असञ्जीसत नावाचे देव आहेत त्यांना ——— उत्पन्न झाल्याबरोबर ते त्या लोकातून खाली पडतात.

अ) प्रज्ञा	ब) संज्ञा
क) विञ्जान	ड) समाधी
- 7) काही श्रमण व ब्राम्हण या जन्मात श्रेष्ठ असे पद मिळते असे मानतात?

अ) श्रोतापत्ती फल	ब) अनागमी फल
क) सकदागायी फल	ड) निर्वाणपद
- 8) भगवा अम्बलाड्डिकायंराजागार के ——— उपगाच्छिसाद्धि भिक्खुसंघाने।

अ) द्ववेरतिवासं	ब) एकरतिवासं
क) ततीयरतिवासं	ड) छट्टीरतिवासं

- 9) विक्षेपवाद कोणी मांडला आहे?
 अ) संजयबेलह्वपुत ब) अजित केशकम्बल
 क) पवुध कञ्जायन ड) निगटनाथपुत
- 10) सुप्पियापरिब्बाजको — बुद्धस धमस्स संडस्स अवण्णं भासति ।
 अ) एकपरियायेन ब) चतुथपरियायेन
 क) अनेकपरियायेन ड) सतमेपरियायेन
- 11) चातुर्यामसंवर वादामध्ये किती यामाची माहिती सांगितली आहे?
 अ) 8 ब) 10
 क) 4 ड) 6
- 12) श्रमण गौतम दररोज किती वेळा भोजन करतो?
 अ) चार ब) तीन
 क) दोन ड) एकच
- 13) गुरु शिष्य कोणाच्या पाठीमागून चालत होते?
 अ) भिक्खु व उपासकांच्या ब) भगवंत व उपासकांच्या
 क) तथागत व भिक्खू संघाच्या ड) गुरु व शिष्यांच्या
- 14) अन्योन्यवादामध्ये किती पदार्थांची माहिती दिलेली आहे?
 अ) 9 ब) 7
 क) 13 ड) 17
- 15) शरीर भेदानंतर शहाण्याचे व मुर्खाचे काय होते?
 अ) रूप होतो ब) उच्छेद होतो
 क) विनाश होतो ड) लोप होतो
- 16) या जगातील प्राण्याच्या भिन्न-भिन्न रूची असतात हे — जाणले होते.
 अ) सम्यक सम्बुद्धाने ब) ब्रह्मदत्ताने
 क) भिक्खुने ड) संजीकाने

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

- अ) महाशीला विषयी माहिती लिहा.
 ब) चूळ शीलाची थोडक्यात माहिती लिहा
 क) अनित्यवादाविषयी माहिती लिहा.
 ड) पुरण कश्यपाविषयी माहिती लिहा.
 इ) उच्छेदवादा विषयी माहिती लिहा.
 ई) दिव्हीजाला विषयी माहिती लिहा.

16

प्र.3 लघुत्तरी प्रश्न. (कोणतेही दोन)

अ) दीघनिकायाचे पालि साहित्यातील महत्त्व विशद करा.

ब) खालील उताऱ्याचे मातृभाषेत भाषांतर करा.

“इमे खो ते, भिक्खवे, धम्मा गम्भीरा दुद्दसा दुरनुबोधा सन्ता पणीता अतक्कावचरा निपुणा पण्डितवेदनीया, ये तथागतो सयं अभिञ्जा सच्छिकत्वा पवेदेति, येहि तथागतस्स यथाभुच्चं वण्णं सम्मा वदमाना वदेय्युं।

क) सुप्रिय व ब्रह्मदत्त यांच्यातील संवाद सविस्तर लिहा.

ड) खालील उताऱ्याचे पालि भाषेत भाषांतर करा.

(भगवंतांचे) हे भाषण संपल्यावर आयुष्यमान आनंद भगवंतांस म्हणाला, “भगवन्, हे खरोखरच आश्चर्यकारक व अद्भुत आहे! पण भगवन्, या धार्मिक उपदेशाचे नांव काय?”

आनंदा, हा धार्मिक उपदेश तू अर्थजाल, धर्मजाल, ब्रह्मजाल किंवा दृष्टिजाल यापैकी कोणत्याही नावाने लक्षात ठेव.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

अ) दीघनिकायाची भाषाशैली, स्वरूप, व्याप्ती, महत्त्व याविषयी माहिती लिहा.

ब) शाश्वत वाद व अशाश्वत वाद या विषयी सविस्तर माहिती लिहा.

प्र.5 दीर्घोत्तरी प्रश्न (एकच प्रश्न)

ब्रह्मजाल सुत्तातील बासष्ट मिथ्या दृष्टी याविषयी माहिती सांगून त्यातील तात्विक माहिती सविस्तर लिहा.

- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 16
- अ) पुग्गल म्हणजे काय सांगून पुग्गल पञ्चतिची माहिती लिहा.
किंवा
- ब) चोवीस प्रकारचे प्रत्यय पालित आणि मराठीत लिहा.
- प्र.5 दीर्घोत्तरी प्रश्न. 16
- अभिधम्म पिटकातील पट्टनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

Set P

M.A. (Pali) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
सुत्तपिटक: अंगुत्तरनिकाय (MA17402)

Day & Date: Saturday, 11-05-2024
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

16

- 1) अंगुत्तरनिकायाची मांडणी कोणत्या पद्धतीने केली आहे?
 अ) वर्णनात्मक ब) संख्यात्मक
 क) विश्लेषणात्मक ड) संशोधनात्मक
- 2) किती गोष्टी भिक्खुंच्या अंगी असल्यास त्यांची धर्मात प्रगती होते?
 अ) 3 ब) 7
 क) 9 ड) 6
- 3) सम्यक दृष्टीने कशाला छेदता येते?
 अ) तृष्णेला ब) अश्रवाला
 क) अंधकाराला ड) रागाला
- 4) समाधीचे सहायक किती आहेत?
 अ) 11 ब) 9
 क) 7 ड) 3
- 5) पूर्ण काश्यपाने किती अभिजाती सांगितल्या आहेत?
 अ) 4 ब) 8
 क) 6 ड) 10
- 6) विर्तक नष्ट करण्यासाठी कोणत्या सतीचा अभ्यास केला पाहिजे?
 अ) धम्मनुसती ब) बुद्धानुसती
 क) अनापानसती ड) कम्मानसती
- 7) "तपो च ब्रह्मचरियं, ---- नागस्स त्यापरे।
 अ) तरणा ब) चरणा
 क) परणा ड) सरणा
- 8) "सति गीवा सिरो पञ्जा, ---- धम्मचिन्तना।
 अ) वीमंसा ब) पीमंसा
 क) सीमंसा ड) तीमंसा

- 9) गच्छं समाहितो नागो, ठितो ---- समाहितो।
 अ) पागो ब) सागो
 क) नागो ड) तागो
- 10) संयोजनं अणुं ----, सब्बं छेत्त्वान बन्धनं।
 अ) मुलं ब) सुलं
 क) पुलं ड) थूलं
- 11) उपासकांच्या उन्नतीची किती कारणे आहेत?
 अ) 5 ब) 7
 क) 9 ड) 11
- 12) व्यक्ती आपले शारीरिक दुष्कर्म झाकून ठेवण्यासाठी अनुचित इच्छेला ---- मध्ये जागा देतो.
 अ) मनात ब) संज्ञेत
 क) विज्ञानात ड) ज्ञानात
- 13) अंगुत्तर निकाय किती वर्गात विभागले आहे?
 अ) 169 ब) 179
 क) 159 ड) 139
- 14) छक्कनिपातात वग्गाची संख्या किती आहे?
 अ) 15 ब) 16
 क) 12 ड) 14
- 15) संस्कारांचे उपशमन झाल्यानंतर काय प्राप्त होते?
 अ) समाधी ब) अनागामी
 क) निर्वाण ड) समुदागामी
- 16) अंधकाराला कशाने छेदता येते?
 अ) सम्यक दृष्टी अ) सम्यक संकल्प
 क) सम्यक व्यायाम क) सम्यक समाधी

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

- अ) नागसुत्तं याविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
 ब) अप्पमादसुत्तं याविषयी माहिती लिहा.
 क) महाचुन्द सुत्तं याविषयी माहिती लिहा.
 ड) खेमसुत्तं याविषयी माहिती लिहा.
 इ) आनंदसुत्तं याविषयी माहिती लिहा.
 ई) इंद्रिय संवर सुत्तं याविषयी माहिती लिहा.

- प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16**
- अ) मिगसाला सुत्तातील संवाद लिहा.
- ब) खालील उताऱ्याचे मातृभाषेत भाषांतर करा.
अथ खो भगवा आयस्मता आनन्देन सद्धिं येन पुब्बकोट्टको तेनुपसङ्गमि गत्तानि परिसिञ्चितुं। पुब्बकोट्टके गत्तानि परिसिञ्चित्वा पच्चुत्तरित्वा एक चीवरो अट्ठासि गत्तानि पुब्बापयमानो।
- क) भन्ते खेम व सुमन यांनी तथागतां सोबत संवाद लिहा.
- ड) खालील उताऱ्याचे पालि भाषेत भाषांतर करा.
“आनन्द, त्यांची तुलना करणारे तुलना करीत असतात. आणि म्हणतात की हयाच्यात सुध्दा ही गोष्ट आहे आणि दुसऱ्याच्यात सुध्दा ही गोष्ट आहे ——— म्हणून आनन्द, दुसऱ्यांची किंमत करू नकोस. एक तर मीच माणसांचे यथार्थ मूल्यांकन करू शकतो किंवा माझ्या सारख्याच दुसरा कोणी.
- प्र.4 खालील प्रश्नाचे उत्तर तपशीलवार लिहा. (कोणताही एक) 16**
तथागत बुद्ध व ब्राम्हण यांचा संवाद अप्पमाद सुत्ताच्या आधारे लिहा.
किंवा
धम्मिक सुत्ताच्या आधारे जाती-भूमीचे उपासक व आयुष्यमान यांचा संवाद लिहा.
- प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 16**
इंद्रियसंवर सुत्तामध्ये तथागतानी दिलेला धार्मिक, सामाजिक व तात्वीक उपदेश सविस्तर लिहा.

Seat
No.

Set P

M.A. (Pali) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2024
पालिवंस सहित्य—महावंस (MA17404)

Day & Date: Tuesday, 14-05-2024
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय लिहा.

16

- 1) लंकाद्विपाची वृद्धी करणारे महास्थवीर महेंद्र कोणत्या जागी गेले?

अ) महास्तूप	ब) चैत्यस्तूप
क) चापाल चैत्य	ड) यक्ष चैत्य
- 2) कदम्ब नदीजवळ बनवलेल्या स्तूपाचे नाव काय?

अ) स्तूपचैत्य	ब) निवत्यचैत्य
क) यक्ष चैत्य	ड) ब्रम्ह चैत्य
- 3) तस्सच्चये तस्स —, मुटसिवो ति विस्सुतो।

अ) पुत्तो	ब) सुत्तो
क) कत्तो	ड) वत्तो
- 4) “सदेवको पि चे लोको, आगन्त्वा तासयेच्च मं।
 न मे पटिबलो —, जनेतुं भयभेरवं।।

अ) कस्स	ब) पस्स
क) अस्स	ड) तस्स
- 5) अनुला देवीने किती स्त्रियांसोबत स्थवीर पूजन केले?

अ) 200	ब) 500
क) 300	ड) 400
- 6) महावंस ग्रंथामध्ये एकूण किती गाथा आहेत?

अ) 2888	ब) 3888
क) 2887	ड) 3887
- 7) एक दसमो परिच्छेदामध्ये एकूण किती गाथा आहेत?

अ) 52	ब) 42
क) 32	ड) 62
- 8) नेव मे सक्कुणेर्यासि, जनेतुं भयभेरवं।
 अञ्जदत्थु — विघातो उरगाधिप”।।

अ) पवेवस्स	ब) अवेवस्स
क) तवेवस्स	ड) मवेवस्स

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

अ) देवानंपियतिस्साभिसेकवण्णना या विषयी माहिती लिहा.

ब) खालील उताऱ्याचे मातृभाषेत भाषांतर करा.
तस्सच्चये तस्स सुत्तो, मुटसिवा ति विस्सुत्तो ।
सुवण्णपालिया पुत्तो, पुत्तो रज्जमनाकुलं ।।
महामेघवनुय्यानं नामानुग—गुणोदितं
फलपुप्फतरुपेतं सो राजा कारयी सुभं ।।

क) महावंस ग्रंथातील राज्यभिषेका वेळी घडलेल्या घटनांविषयी माहिती लिहा.

ड) खालील उताऱ्याचे पालि भाषेमध्ये भाषांतर करा.

मोगली पुत्र तिस्स या स्थविराने धम्मसंगीतीचे काम पूर्ण झाल्यानंतर भविष्यकाळाचा विचार करुन बौद्धधम्माचा प्रसार करण्याचा विचार केला.

बुद्धशासन प्रतिष्ठित करण्यासाठी सिमारेषेच्या बाहेरचे प्रदेशांचा विचार करावयाचा आहे हे लक्षात घेवून कार्तिक महिन्यात अनेक स्थवीरांना निरनिराळ्या ठिकाणी पाठविले.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

16

महावंस ग्रंथातील महाविहार पटिग्गहणवण्णना याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

महावंस ग्रंथातील एकादसमो परिच्छेदाची माहिती लिहा.

प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

16

महावंस ग्रंथाविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

- 10) लोभ, मोह आणि द्वेषाने काय जडते?
 अ) दुःख
 ब) आसक्ती
 क) अनासक्ती
 ड) विकार
- 11) विपस्सनाचार्य सत्यानारायण गोयंका यांचे भारतात कोणत्या साली आगमन झाले?
 अ) 1969
 ब) 1970
 क) 1971
 ड) 1972
- 12) अनिच्चा' या पालि शब्दाचा अर्थ काय होतो?
 अ) अनिता
 ब) अनिच
 क) अनित्य
 ड) श्रेष्ठ
- 13) मानवी जीवनात कोणत्याही समस्येचे मूळ कशात आहे?
 अ) आचरणात
 ब) मनात
 क) कलहात
 ड) संसारात
- 14) 'सति' या शब्दाचा अर्थ काय होतो?
 अ) सात
 ब) सह
 क) सजगता
 ड) बरोबरीने
- 15) विशेष प्रकारच्या ज्ञानाला काया म्हटले आहे?
 अ) विपस्सना
 ब) अभिज्ञा
 क) विपञ्जा
 ड) विज्ञान
- 16) अनापान सतिचा अभ्यास करताना कोणते संस्कार शांत करणे आवश्यक ठरते?
 अ) अनित्य
 ब) वाचिक
 क) कायिक
 ड) मानसिक

प्र.2 टीपा लिहा. (कोणतेही चार)

16

- अ) शील
 ब) अनापान
 क) आर्य अष्टांगिक मार्ग
 ड) सति
 इ) उपेक्षा भावना
 ई) अनिच्चा

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

16

- अ) विपस्सनेची व्याख्या स्पष्ट करा.
 ब) अनापान सति चे फायदे सांगा.
 क) अनन्त लक्षण स्पष्ट करा.
 ड) मैत्री भावनेविषयी थोडक्यात लिहा.

प्र.4 विपस्सनेचा इतिहास सांगा.

16

किंवा

अनापान सति विपस्सनेसाठी आवश्यक याविषयी सविस्तर लिहा.

प्र.5 आधुनिक काळात विपस्सनेचे महत्त्व याविषयी सविस्तर सांगा.

16